

Udtalelse om afgrænsning af indholdet i miljøkonsekvensrapporten for VE-anlæg ved Høje Dong

Indhold

1	Om udtalelsen	2
2	Lovkrav til indholdet af miljøkonsekvensrapporten	2
3	Projektbeskrivelse og beliggenhed	3
4	Idéfase og høringen af berørte myndigheder	5
5	Vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne.....	8
6	Krav til indhold og metode i miljøkonsekvensrapporten	8
7	Tabel 2 – Kumulation	10
8	Tabel 3 – befolkningens og menneskers sundhed	14
9	Tabel 4 – Biodiversiteten.....	23
10	Tabel 5 – jord, vand, luft og klima	30
11	Tabel 6 – materielle goder, kulturarv og landskab	39

1 Om udtalelsen

Denne udtalelse fastlægger i henhold til § 23, stk. 1 i miljøvurderingsloven¹, hvor omfattende og detaljerede oplysninger miljøkonsekvensrapporten (MKR) for VE-anlæg ved Høje Dong skal indeholde, for at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø samlet kan vurdere anlæggets miljømæssige konsekvenser og på et oplyst grundlag træffe afgørelse om § 25-tilladelse (VVM).

Afgrænsningsudtalelsen er baseret på bygherres projektbeskrivelse. Emner der skal indgå i miljøkonsekvensrapporten beskrives ikke uddybende i denne udtalelse, men indgår kun på overordnet niveau. Udtalelsen beskriver mere uddybende de miljøemner, hvor det vurderes at en væsentlig påvirkning kan udelukkes, samt en vurdering af hvorfor emnet ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er myndighed for miljøvurderingsprocessen, jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 1², da det statslige selskab Evida er gasledningsejer og dermed bygherre for den del af projektet, der vedrører omlægning af gasledning. En omlægning af en del af en gasledning indgår som et nødvendigt led i planlægningen for etablering af et VE-anlæg med vindmøller og solceller ved Høje Dong i Svendborg Kommune. Lokale lodsejere, organiseret som Sundshøj Mølle Energipark ApS, er bygherre for VE-anlægget på land.

Projektet er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2 pkt. 3a ”Industrianlæg til fremstilling af elektricitet, damp og varmt vand” (solcelleanlæg), pkt. 3b ”Industrianlæg til transport af gas, damp og varmt vand” (gasledning) og pkt. 3j) ”Anlæg til udnyttelse af vindkraft til energiproduktion” (vindmøller).

Bygherre har jf. § 19, stk. 4 i miljøvurderingsloven anmodet om, at projektet der er omfattet af bilag 2, skal undergå en miljøvurdering på grund af dets art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet.

Myndighedskompetencen for så vidt angår lokal- og kommuneplanlægning for projektets mulige gennemførelse ligger hos Svendborg Kommune. Planprocessen inkl. miljøvurderinger af kommuneplantillæg og lokalplan er planlagt at forløbe sideløbende med Miljøstyrelsens miljøvurderingen af det konkrete projekt.

2 Lovkrav til indholdet af miljøkonsekvensrapporten

Miljøkonsekvensrapporten skal udarbejdes således, at den opfylder kravene efter miljøvurderingslovens § 20, stk. 1-6 herunder bilag 7.

Afgrænsningsudtalelsen er udarbejdet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø på baggrund af sagens oplysninger, bemærkninger fra offentligheden og andre myndigheder i idefasen samt styrelsens faglige viden og erfaringer om potentielle miljøpåvirkninger fra lignende projekter.

Nærværende udtalelse skal tages op til revision, hvis bygherre foretager ændringer i projektet, som bevirker, at nye oplysninger bør indgå i miljøkonsekvensrapporten, eller hvis der skulle tilgå styrelsen eller bygherre nye væsentlige oplysninger, som kan påvirke miljøvurderingen.

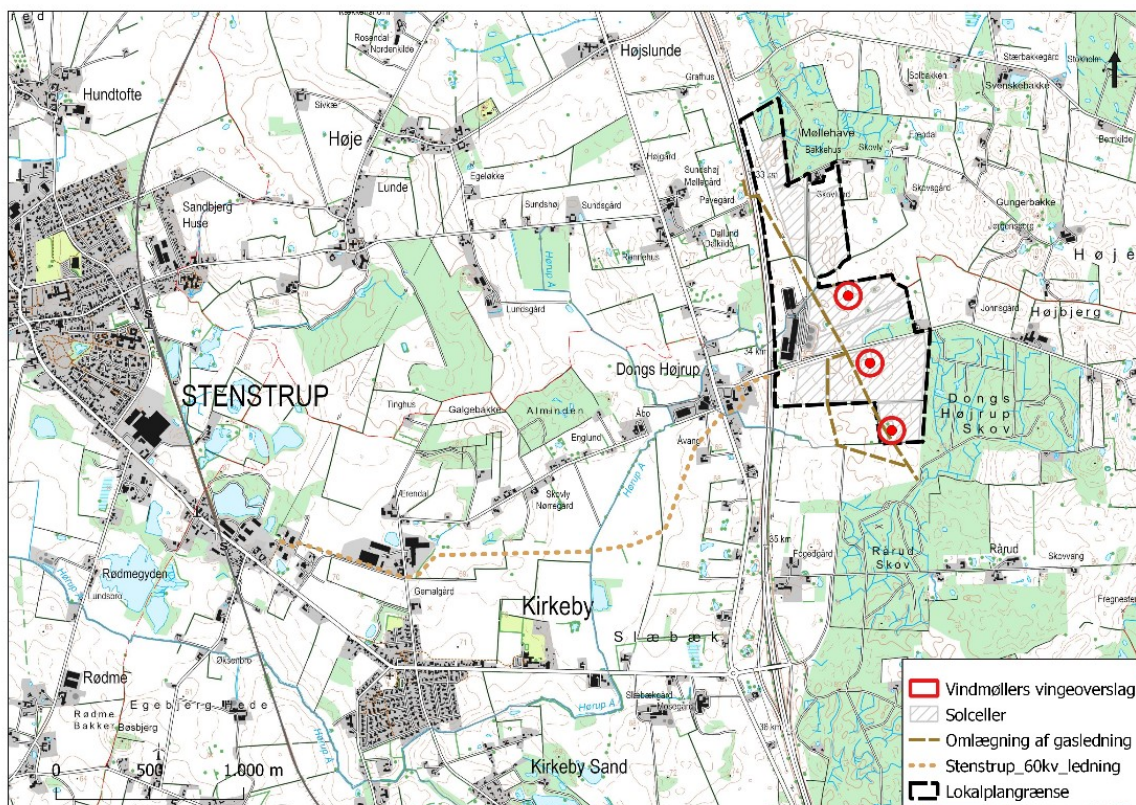
Forholdet til anden lovgivning og planlægning skal indgå i miljøkonsekvensrapporten. Såfremt et plangrundlag måtte være nødvendigt vil dette skulle vedtages, før der kan gives en § 25-tilladelse til projektet efter miljøvurderingsloven.

¹ LBK nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

² BEK nr. 806 af 14/06/2023 vedr. bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

3 Projektbeskrivelse og beliggenhed

Projektområdet er beliggende ved Høje Dong ca. 5 km nord for Svendborg på østsiden af statsvejen, Svendborgmotorvej med opstillingsarealer både nord og syd om kommunevejen Højbjergvej. Projektet består af tre vindmøller og ca. 50 ha solcelleanlæg med el-tracé af ca. 3,3 km til Stenstrup transformerstation (matr. nr. 8h, Kirkeby, By, Kirkeby) vest for motorvejen og omlægning af den eksisterende gasfordelingsledning (Odense-Svendborg FYFN 390) på en strækning af ca. 970 m inden for projektområdet for at sikre den lovpligtige sikkerhedsafstand mellem gastracéet og to af projektets tre vindmøller.

Figur 1 Kort over projektområdet og tilhørende ledningstracéer.

Konkret omfatter projektet

- 3 vindmøller af totalhøjden 150 m
- Ca. 50 ha solceller samt tilhørende tekniske anlæg
- Omlægning af ca. 1 km gasledning
- 3,3 km nedgraved elkabel

Vindmøllerne (figur 1) opstilles på en lige linje og får en totalhøjde på 150 m målt fra terræn til vingespids i øverste position. Den samlede kapacitet for de tre møller er ca. 13,5 MW, og den årlige produktion af elektricitet forventes at blive ca. 35 millioner kWh.

Solcellepaneler monteres på stativer, der opstilles i et område på ca. 50 ha i nærheden af vindmøllerne. Solcellepanelerne får en maksimal højde på op til 5,2 m over terræn, og i tilknytning hertil etableres de nødvendige invertere og transformere til at gøre elektriciteten tilgængelig for nettilslutning. Der findes forskellige systemer til montering af solcelleanlæg på faste stativer eller trackere, der kan dreje panelerne i forhold til solens stråler. Solcelleanlægget vil blive opstillet i et ensartet system. Der anslås en installeret effekt af solceller på ca. 40-50 MWp, svarende til en årlig produktion af elektricitet på ca. 50 millioner kWh.

Bygherre anslår den samlede produktion af vind- og solenergi til ca. 85.000 MWh årligt, svarende til ca. 21.000 husstandes elforbrug ved 4.000 kWh/år. Den årlige CO₂-reduktion anslås til ca. 10.500 tons CO₂.³

Den planlagte omlægning af gasledningen (ca. 970 m) skal sikre, at gastracéet ikke kommer tættere på vindmølleplaceringerne end 150 m af hensyn til forhøjet spændingsniveau ved gasledningen i tilfælde af lynnedslag. Omlægningen planlægges syd for Højbjergvej over matr.nr. 5c, 7d, 7f og 7g, Dongs Højrup By, Kirkeby, hvor gasledningen forskydes vest for det eksisterende gastracé. Bygherre har indgået aftale med lodsejere om omlægningen. Bygherre oplyser, at gasledningen, ligger ca. 1,0-1,3 m under terræn, og at der må ikke bygges inden for et område af 5 m på hver side af gasledningen.

I forbindelse med etableringen af VE-anlægget etableres der tilhørende adgangsveje, arbejdsarealer, koblingsstationer, transformere og teknikbygninger samt beplantningsbælter, der skal sikre supplerende afskærmning, hvor skov og eksisterende læhegn ikke skærmer de tekniske anlæg. I miljøkonsekvensrapporten indgår vurderingen af de kumulative effekter af projektets påvirkninger på de eksisterende forhold og i forhold til øvrige anlægsarbejder og projekter med et tidsmæssigt overlap i projektets anlægsfase.

Vindmøller og solceller forventes at kunne kobles op på en fælles 60 kV-transformer, hvorved der kan optimeres på VE-anlæggets nettilslutning, da dette hybridanlæg producerer maksimalt på forskellige tidspunkter. Det udpegede nettilslutningspunkt for VE-anlægget er den eksisterende transformerstation ved Stenstrup vest for Svendborgmotorvejen. El produktionen fra VE-anlægget forventes at blive tilpasset og trinvist udbygget i det omfang, der kan etableres den nødvendige kapacitet til nettilslutning. Alternativt kan vindmøller og solceller blive nettilsluttet via et batterilager til lagring af strøm. Batterilager kan etableres i mølletårn eller container i tilknytning til anlægget.

I miljøkonsekvensrapporten behandles den eller de af bygherre valgte og beskrevne løsninger for de tekniske elementer vindmøller og solceller med udgangspunkt i den viden, der er kendt på tidspunktet for miljøvurderingen af det konkrete projekt. I miljøkonsekvensrapporten behandles tillige dette hybridanlægs nettilslutning i form af et nedgravet elkabel, der beskrives og vurderes med udgangspunkt i den viden, der er kendt på tidspunktet for miljøvurderingen.

Plan- og projektområdet (figur 2) ligger i landzone inden for udpeget særlig værdifuldt landbrugsområde og udpejede område til placering af store husdyrbrug og biogasanlæg. Der findes flere tekniske anlæg i området i form af motorvej, højspændingsledning (luftledning 150 kV mellem Fraugde-Svendborg), husdyrproduktion og nedgravet gasledning. Projektet grænser op til fredsskove mod nord, øst og syd og til landskab med spredt bebyggelse mod øst/sydøst udpeget hhv. som bevaringsværdigt landskab og større sammenhængende landskab. Mod vest grænser projektet op til Svendborgmotorvejen og landbruget Kokkenborg ApS, Pavegyden 1A. De kommunale veje i området omfatter Højbjergvej, der løber på tværs af projektet i øst-vestgående retning. Fra Højbjergvej og mod nord løber Pavegyden igennem projektområdet. Projektets elkabel har et tracé på ca. 3,3 km, der i vestgående retning følger Højbjergvej, krydser Svendborgmotorvejen, byen Dongs Højrup og kommunevejene Hovedvejen, Gemalvej og Smedegårdsvej frem til Stenstrup transformerstation, Smedegårdsvej 13, 5771 Stenstrup. Elkablet tilsluttes en eksisterende højspændingsstation, hvorfor der ikke vil forekomme yderligere støjpåvirkninger fra denne.

Ift. de omkringliggende fredskove er projektet delvist omfattet af skovbyggelinier for to af vindmøllerne og et par delarealer af solcellearealet. Inden for projektet findes flere § 3 beskyttede arealer i form af vandløb, mose og småsøer samt flere beskyttede sten- og jorddiger ved markskel. Hele projektet ligger inden for udpeget område for særlige drikkevandsinteresser (OSD). Den midterste mølle, et delareal med solceller og en delstrækning af gasledningen placeres inden for vedtaget skovrejsningsområde. Vindmøller, solceller, gasledningen og en kort strækning af elkablet ligger inden for særlig værdifuldt landbrugsområde. Vindmøller, solceller og gasledningen ligger delvis inden for skovbyggelinier af de tilgrænsende fredskove. Eltracéet fra transformator

³ Ved beregning med Energistyrelsens nøgletal for 2022.

Høje Dong til Stenstrup transformestation krydser også vedtaget værdifuldt kulturmiljø ved Hovedvejen, åbesskyttelseslinjen for Hørup Å (ca. 350 m), to vedtaget lavbundsarealer syd for Nørregårdsvej og hovedparten af elkablet er beliggende inden for vedtaget skovrejsningsområde og udpegede nationale geologiske interesseområde. Elkablet krydser indvindingsopland inden for OSD for Ollerup Vandværk (ca. 628 m). De nærmeste §3 beskyttede naturarealer langs elkablet er en mose 40 m mod nord og en sø 133 m mod syd. I forhold til projektet ligger nærmeste Natura 2000 habitatområde (H241 Rødme Svinehaver) i en afstand af mere end 4,5 km, og der er 8 km til nærmeste fuglebeskyttelsesområde (F74 Skove ved Brahetrolleborg).

Figur 2 Den stiplede linje markerer Svendborg Kommunes oplæg til lokalplanens rammer for det ansøgte projekt.

4 Idéfase og høringen af berørte myndigheder

Miljøstyrelsen har gennemført en idéfase (1.offentlighedsfase) med indkaldelse af idéer og forslag til miljøkonsekvensrapporten i perioden fra den 1. maj til den 17. maj 2024 (før res-sortomlægningen til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø).

Til orientering har Svendborg Kommune tidligere gennemført en idéfase med indkaldelse af ideer og forslag til miljøkonsekvensrapporten i perioden fra den 22. marts til den 3. maj 2023. Som led i høringen blev der den 20. april 2023 afholdt et offentligt møde af Svendborg Kommune og projektansøgerne i Kirkeby Forsamlingshus. En supplerende offentlig høring over udkast til afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten blev gennemført i perioden 6. juli til 16. august 2023 og endelig har Svendborg Kommune i perioden fra den 1. maj til den 17. maj 2024 afholdt høring for afgrænsning af indhold til miljøvurdering af planer for VE-anlæg ved Høje Dong.

Alle høringssvar vedr. projekt VE-anlæg ved Høje Dong er samlet i en hvidbog, der omfatter i alt 26 svar modtaget fra borgere, interessenter/organisationer og berørte myndigheder og som nu vil indgå i styrelsens vurderingsproces og endelige udtalelse om afgrænsning af indholdet i miljøkonsekvensrapporten for VE-anlæg ved Høje Dong.

De indkomne høringssvar, bygherres bemærkninger til høringssvar samt styrelsens vurdering af, hvordan høringssvarene skal inddrages i miljøvurderingsprocessen er sammenfattet i bilag 1, og vedlagt denne udtalelse om afgrænsning af indholdet i miljøkonsekvensrapporten for VE-anlæg ved Høje Dong.

Miljøkonsekvensrapporten skal ud over de lovbestemte emner også behandle forhold fremkommet under 1. offentlighedsfase og ved høringen af berørte myndigheder, når det fremgår af nærværende afgrænsningsudtalelse.

Af nedenstående tabel fremgår de overordnede emner, der har været rejst i 1. offentlighedsfase, og hvordan de indgår i den videre miljøvurderingsproces.

Tabel 1. Sammenfatning af emner fra offentlighedsfase og hvordan de indgår i miljøvurderingsprocessen.

Miljøfaktor	Emner for høringssvar	Konsekvens for miljøvurderingen
Kumulation	Landskab/vindmøller	Inddrages Der er forslag om flere visualiseringspunkter og ønske om flere supplerende visualiseringer ift. både nær- mellem- og fjernezone, og der ses på, hvordan indblik fra Højbjergvej og naboejendomme vest for anlægget samt fra kirker i opland.
	Højde på vindmøller	Inddrages Der redegøres for lignende projekter.
	Landbrugsjord	Inddrages Der åbnes for en mulighed for fortsat at nyttiggøre jord mellem solpaneler til slette, samtidig med at der ikke fremover benyttes pesticider.
	Øvrige tekniske anlæg	Inddrages Der sættes fokus på respektafstande og sikkerhedshensyn ift. drift af andre tekniske anlæg i og over jorden og sikkerhedshensyn til lufttrafik ift. højde på vindmøller.
	Grøn pulje og værditab	Inddrages Områdets afgrænsning mod naboejendomme er gentænkt herunder også placering af nye afskærmende beplantninger. Desuden placeres adgange til VE-anlægget langt fra naboer (ad eksisterende adgange og markoverkørsler). Inddrages ikke Vurderinger ift. grøn pulje henhører dels under Svendborg Kommune og dels under byherre og værditabs-ordningen henhører under Energistyrelsen og vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.
Befolkningens og menneskers sundhed	Støj	Inddrages Beregninger af støj fra fremtidig drift udarbejdes, og der indhentes nyeste viden om støj fra solcelleanlæggets tilknyttede installationer.
	Lys	Inddrages Belysning i både anlægs- og driftsfase beskrives. Der anvendes samme belysning som i lignende projekter.
	Skyggekast	Inddrages Der angives skyggekastberegninger ift. omkringliggende beboelse.
	Trafik	Inddrages Transportruter til både anlægs- og driftsfasen etableres med udgangspunkt i skoleveje, trafikmængde og undgå mere trafik på Rårudvej. Der undersøges for skyggekast og refleksion fra bilister på motorvejen.

Miljøfaktor	Emner for høringssvar	Konsekvens for miljøvurderingen
	Friluftsliv	Inddrages ikke Der er forslag om stier, uden at der foreligger konkrete forslag pt. Det er en åben mulighed som bygherre fortsat er åben overfor, hvis der er efterspørgsel herom. Det beskrives alene under projektets drift.
Biodiversitet	Natur, dyreliv og biodiversitet	Inddrages Der sættes fokus på behovet for, at der gennemføres tilstrækkelige feltundersøgelser for bilag IV- arter. Fokus på respektafstande til beskyttede naturtyper. Der ønskes højere beplantningsbælter mod naboer. Bygherre oplyser, at der suppleres med nye feltundersøgelser af flagermus og hasselmus og kortlægges vandreruter for padder.
	Hegning af solceller og vildt	Inddrages Forslag om hegning omkring solceller udelades af hensyn til kronvildt. Forslag om flytbare hegn af hensyn til afgræsning. Fokus på vildtet og på hegningstyper.

5 Vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne

Der er ikke identificeret potentielle grænseoverskridende miljøpåvirkninger fra projektet. Der er derfor ikke gennemført en høring efter Espoo-konventionen.

Anlægs- og driftsfasen for nedgravet kabel, gasledning og solceller, uden væsentlige emissioner, vurderer Miljøstyrelsen, ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning på tværs af landegrænser. Vindmøllerne placeres uden for yngle- og rasteområder for beskyttede migrerende arter og uden for disses vandreruter, hvorfor Miljøstyrelsen vurderer at der ikke kan forekomme væsentlige miljøpåvirkninger på tværs af landegrænser som følge af projektet. Der vil derfor ikke blive gennemført en høring af nabolande efter Espoo-konventionen.

6 Krav til indhold og metode i miljøkonsekvensrapporten

Alle emner, der fremgår af miljøvurderingslovens bilag 7 skal som udgangspunkt indgå i miljøkonsekvensrapporten. Af Tabel 2 til Tabel 6 fremgår det, hvorvidt de enkelte emner på det foreliggende grundlag vurderes at skulle indgå i miljøkonsekvensrapporten. Emner der skal indgå i miljøkonsekvensrapporten beskrives ikke grundigt eller udtømmende i forhold til potentielle påvirkninger. Det er derfor bygherres ansvar, at alle potentielle påvirkninger indgår i miljøkonsekvensrapporten.

Emnerne skal i miljøkonsekvensrapporten være vurderet ved brug af tilgængelige, anerkendte metoder.

Miljøkonsekvensrapporten skal klart formidle projektet og resultater af miljøundersøgelserne på en læsevenlig måde, og der lægges derfor vægt på det ”ikke-tekniske resumé”, som skal kunne læses af personer uden faglig viden om miljøpåvirkninger. I resten af miljøkonsekvensrapporten lægger Miljøstyrelsen vægt på, at der ikke gås på kompromis med det faglige indhold og kvaliteten, for at øge læsevenligheden.

Særligt om væsentlige miljøpåvirkninger

Miljøkonsekvensrapporten skal både behandle væsentlige negative og væsentlige positive virkninger. Vurderingen af karakteren af en påvirkning skal være fagligt begrundet. Det er desuden vigtigt, at påvirkninger og konsekvenser ikke undlades, selvom de fra bygherres synspunkt er positive.

Særligt om kumulative påvirkninger

Miljøkonsekvensrapporten skal behandle de indbyrdes forhold mellem miljøfaktorer, samt med andre projekter og planer i området, og dette skal indgå for alle miljøemner, der indgår i miljøkonsekvensrapporten. For alle parametre foretages en vurdering og beskrivelse af eventuelle kumulative effekter (Tabel 2).

Særligt om metode og dokumentationsgrundlaget

For så vidt angår feltundersøgelser, kan disse være nødvendige om end dette ikke er specifikt anført i denne afgrænsning. Miljøstyrelsen forudsætter således, at bygherre (eller rådgiverne til projektet) selv identificerer supplerende relevante kilder. Miljøstyrelsen anbefaler, at feltundersøgelser foretages som beskrevet i den/de tekniske anvisning(er) for NOVANA-overvågningen eller er sammenlignelige med disse. Såfremt bygherre vurderer, at den udførte undersøgelse/besigtigelse er tilstrækkelig uden anvendelse af de tekniske anvisninger, skal der redegøres herfor. Det er bygherres ansvar at sikre, at oplysningerne i miljøkonsekvensrapporten er af tilstrækkelig høj faglig kvalitet, og at oplysningerne er fyldestgørende. Det skal klart beskrives i miljøkonsekvensrapporten, hvis der mangler oplysninger for givne miljøforhold eller på anden måde er væsentlig usikkerhed om konklusionerne.

Hvis der er krav om særlige analyse- og beregningsmetoder er disse angivet i Tabel 3 til Tabel 6 under kolonnen ”begrundelse for vurdering af afgrænsning”. Dette gælder kun når der anvendes særlige metoder, hvorfor almindeligt anvendte metoder ikke fremgår.

Særligt om alternativer

Miljøkonsekvensrapporten skal omfatte de undersøgte alternativer (også de fravalgte alternativer), herunder behandle 0-alternativet og de forslag til alternativer, der er fremkommet i 1. offentlighedsfase.

7 Tabel 2 – Kumulation

Tabel 2 – kumulation.

Kumulation			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
<p>Indbyrdes forhold mellem nedenstående miljøfaktorer, samt med andre projekter i området (kumulativ effekt) Anlægsfase</p>	<p>Projektets påvirkninger på øvrige anlægsarbejder og projekter, der lokalt kan forventes at have et tidsmæssigt overlap.</p> <p>Der kan være en indbyrdes påvirkning mellem nedenstående faktorer, samt med eventuelle andre projekter i området.</p> <p>Kumulative påvirkninger kan være øgede visuelle landskabspåvirkninger, støj, forstyrrelser, fragmentering af naturområder etc. på grund af andre planlagte anlæg eller projekter, der formodes at påvirke enkelte miljøparametre.</p>	<p><u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u></p> <p>Styrelsen vil i miljøkonsekvensrapporten behandle det konkrete ansøgte projekt med de af bygherre valgte og beskrevne løsninger for de tekniske elementer i projektet, som omfatter en for VE-anlægget nødvendig omlægning af en nedgravet gasledning (ca. 970 m), anlæg af hybridanlæg bestående af 3 vindmøller af totalhøjden 150 m, ca. 50 ha solcelleanlæg, ca. 30 ha afskærmende beplantning (grønne kiler), anlæg af et tilhørende nedgravet elkabel (ca. 3,3 km), der som et samlet projekt skal beskrives og vurderes med udgangspunkt i den viden, der er kendt på tidspunktet for miljøvurderingen og de kumulative effekter af projektets påvirkninger på de eksisterende forhold.</p> <p>Der arbejdes med planlægning for andre VE-anlæg i Svendborg Kommune samt nabokommuner. Energinet og Evida arbejder med udbygning af nettet på Sydfyn, evt. udbygning af transformatorstationer, samt kabelægning af højspændingstracéer.</p> <p>Bygherre oplyser, at der er ikke identificeret projekter, der direkte medfører kumulative effekter med projektet ved Høje Dong.</p> <p>Der kan være modstridende eller konkurrerende interesser imellem f.eks. natur- og landskabsbeskyttelse og benyttelse af arealer til energianlæg. Der søges afværget negative påvirkninger via åbenhed og hensigtsmæssig planlægning og afværgetiltag.</p> <p>Der er bl.a. behov for fokus på visualiseringer ift. beboelse i en afstand af min. 4 x vindmøllens totalhøjde og ift. udstrækning af støjbelastning pr. vindmølle.</p> <p>Det anbefales at beskrive og visualisere de landskabelige værdier før og efter</p>	<p>Skal indgå</p>

Kumulation			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Indbyrdes forhold mellem nedenstående miljøfaktorer, samt med andre projekter i området (kumulativ effekt) Anlægsfase		<p>projektets gennemførelse for at kunne vurdere den yderligere påvirkning af landskabet ift. de eksisterende infrastrukturanlæg og bygninger og i ift. VE-anlæggets placering i et terræn med variationer fra kote 70-77,5 m, hvor byggherre foreslår de tre møller i kote ca. 77, 5 m i afstande på 1,5 -1,7 km fra højdepunktet Højbjerg i Dongs Bakker i kote ca. 112 m.</p> <p>Der er bl.a. behov for dokumentation af, at projektets planløsninger efterlever de nødvendige respektafstande ift. eksisterende elektriske anlæg og sikkerhed i anlægsarbejdets udførelse med henvisning til Elsikkerhedsloven, Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af elektriske anlæg og arbejdsinstruks hos Eltransmission for arbejder i nærhed af luftledningsforbindelser.</p> <p>Der er bl.a. behov for fokus på transporter ift. trafikafvikling i relation til andre erhverv, herunder landbrugsdrift foruden anden daglig trafik ad de kommunale veje i området, herunder sikkerhed ved trafikafviklingen kan påvirke lokalområdets brugere og omgivelser.</p> <p>Det kan ikke på forhånd afvises, at den indbyrdes påvirkning samt evt. kumulative effekter kan være væsentlige. Identificerbare kumulative effekter mellem miljøfaktorer og projekter skal beskrives ud fra den viden der måtte være på tidspunktet for byggherres udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten.</p>	Skal indgå
Indbyrdes forhold mellem nedenstående miljøfaktorer, samt med andre projekter i området (kumulativ effekt) Driftsfase	Kumulative påvirkninger kan være øgede visuelle landskabspåvirkninger, støj, forstyrrelser og fragmentering af naturområder.	Det kan ikke på forhånd afvises, at det tekniske anlæg i form af VE-anlæggets karakter medføre direkte og indirekte påvirkninger, og at de kumulative effekter lokalt kan være væsentlige. Identificerbare kumulative effekter mellem miljøfaktorer og VE-anlægget med en forventet driftsfase på ca. 30 år skal beskrives ud fra den viden, der måtte være på tidspunktet for byggherres udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten.	Skal indgå
Beplantning Anlægsfase	Ny beplantning/grønne kiler (ca. 30 ha) i projektet kan påvirke respektafstande og sikkerhedshensyn til eksisterende	<u>Gas og el</u> De underjordiske ledningsanlæg bliver ikke påvirket af beplantning i relation til projektet og medtages derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå

Kumulation			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Bepantning Anlægsfase	<p>tekniske anlæg og bør vurderes ift. samspil med eksisterende levende hegn, remise, skovbryn og tilgrænsende naturarealer.</p> <p>Brugen af afskærmende beplantning for at integrere hybridanlægget i landskabet kan også få indvirkning på energiproduktionen, hvis solceller bliver beskyttet</p>	<p><u>Vindmøller og solcelleanlæg</u></p> <p>Ny beplantning til grønne kiler omkring vindmøller og solcelleanlæg skal beskrives ift. anlægsfasen med arter, rækker og tæthed fra start og afstand til tekniske anlæg.</p> <p>Det anbefales at analysere på den landskabelige påvirkning og samspil mellem ny beplantning og de eksisterende levende hegn, remise, skovbryn og naturtyper i området. Egnstypiske træer og buske anbefales.</p> <p>Ift. beplantningens afskærmende karakter er der hensynet helt lokalt til beboelse, men også til indblik til VE-anlægget fra veje og andre terrænpunkter i landskabet på baggrund af kendskabet til landskabets nær-, mellem- og fjernzone.</p> <p>I Energinets servitutareal for 150 kV luftledningen må der ikke forekomme beplantning med en fuld højde på mere end 3 m (Høringssvar nr. 4). Vejdirektoratets byggelinje inkl. højde og passagetillæg ønskes principielt friholdt for beplantning, hvorfor et planteforslag til grønne kiler langs Svendborgmotorvejen og transformeren langs med vejbyggelinjen vil være betinget af en dispensation.</p>	Skal indgå
Bepantning Driftsfasen	Ny beplantning/grønne kiler (ca. 30 ha) i projektet kan påvirke området, herunder integrering af VE-anlægget i landskabet både ift. afskærmning og skalaoplevelsen af landskabet.	<p><u>Gas og el</u></p> <p>De underjordske anlæg bliver ikke påvirket af beplantning i relation til det konkrete projekt og medtages derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p><u>Vindmøller og solcelleanlæg</u></p> <p>Der skal vurderes på VE-anlæggets kumulative påvirkning af de eksisterende forhold ud fra hybridanlæggets forventede levetid på ca. 30 år. Der vurderes på valg af beplantning af træer og buske inkl. pleje ud fra hensynet til, at der skal sikres respektafstande til eksisterende tekniske anlæg.</p>	<p>Skal ikke indgå</p> <p>Skal indgå</p>

Kumulation			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Beplantning Driftsfasen		Udvikling af projektets beplantninger/grønne kiler omkring VE-anlægget skal beskrives og visualiseres ift. plejeplan for driftsfasen fra og med anlæg år. 1, udviklingsfasen 7-10 år og 20-30 år for beplantningens forventede fulde højde, herunder gældende højdebegrænsninger ift. eksisterende tekniske anlæg og samt sikring af tilstand og bevarelse af de §3 beskyttede søer og mosen, som projektets grønne kiler søges integreres med i området (se Tabel 4 og Tabel 6).	(fortsat) Skal indgå
Arealanvendelsen Under og efter driftsfasen	Ledningsanlæg medfører alene midlertidig opgravning og kan anvendes igen efter tildækning til tidligere formål. Mens VE-anlægget lægger beslag på arealet med en forventet driftsperiode på ca. 30 år. Der ønskes på forhånd en afklaring af arealernes status efter endt driftsperiode for VE-projektet/hybridanlægget af vindmøller og solceller.	<u>Gas og el</u> Ledningsanlæg indebærer ikke begrænsninger i anvendelse af naboarealer. Der udarbejdes en servitut, og begrænsninger fra servitutten gælder kun i servitutbæltet. Af servitutten skal fremgå de begrænsede restriktioner lods-ejeren pålægges i forhold til ledningsanlæg. <u>Vindmøller og solcelleanlæg</u> VE-Anlægget vil ikke begrænse udnyttelsen af naboejendommens nuværende anvendelser. Styrelsen henviser til, at Svendborg Kommune vil som led i miljøvurdering af lokalplanen tage stilling til Landbrugsstyrelsens anbefaling af, at der i plangrundlaget redegøres for, hvilken arealanvendelse arealerne skal overgå til efter endt driftsperiode for VE-anlægget. På baggrund af ovenstående vurderer styrelsen, at emnet dermed ikke indgår i miljøvurdering af det konkrete projekt.	Skal ikke indgå

8 Tabel 3 – befolkningens og menneskers sundhed

Tabel 3 – befolkningens og menneskers sundhed. *Hvis særlige analyse- og beregningsmetoder (ikke gængse anvendte metoder) anvendes beskrives disse.

Befolkningens og menneskers sundhed			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Støj fra ledningsanlæg Anlægsfasen	Der vil langs ledningstracéer af gas og el kunne forekomme støjgener midlertidigt fra maskiner, der arbejder med at grave render, nedlægge ledninger og tildække ledninger, ligesom der kan forekomme støj fra kørsel til/fra byggepladser samt ved rydning af anlægsbælter.	De enkelte kommuner har enten udarbejdet retningslinjer for forebyggelse af gener fra midlertidige aktiviteter, eller kan fastsætte krav i henhold til miljøaktivitetsbekendtgørelsen. I Svendborg Kommune anmeldes støvende, støjende og vibrerende bygge- og anlægsarbejder, som kommunen i den konkrete sag vil fastlægge de nærmere regler for udførelsen herunder arbejdstid m.m. På baggrund af ovenstående vurderer styrelsen, at emnet dermed ikke indgår i miljøvurdering af det konkrete projekt.	Skal ikke indgå
Støj fra VE-anlæg Anlægsfasen	Støjpåvirkninger kan have sundhedsskadelig effekt på mennesker, der kan være byggestøj ved anlæg af vindmøller, solceller.	<u>Vindmøller og solcelleanlæg</u> Støj i anlægsfasen skal beskrives ud fra de skønnede arbejdsprocesser herunder gravearbejder, trafikmængder/- typer og ud fra de eksisterende forhold. Der skal redegøres for det forventede støjniveau i anlægsfasen og sammenhængen mellem mulige påvirkninger ved projektet ud fra afstandene mellem vindmøller og solcelleanlæg til beboelse. Anlægsarbejdet herunder transporter skal ske inden for normal arbejdstid i overensstemmelse med de af Svendborg Kommune fastlagte retningslinjer for projektet.	Skal indgå
Støj fra ledningsanlæg Driftsfasen	Støj fra nedgravet ledningsanlæg	<u>Gas</u> Den nedgravede gasledning har max. driftsstyrke på 19 bar og lægger i min. dybde 1,2 m. For at undgå et stort tryktab i fordelingsledningen er den dimensioneret, så gashastigheden er lav. En lav gashastighed reducerer vibrationer og medfører et lavt støjniveau. Støj vil ikke kunne registreres i terrænniveau ved en jorddækket gasledning, og derfor vil denne ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå

Befolkningens og menneskers sundhed			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
		<u>El</u> Støj vil ikke kunne registreres ved en jorddækket elledning, og derfor vil denne ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	
Støj fra VE-anlæg Driftsfasen	Støj fra VE-anlægget	<u>Vindmøller og solcelleanlæg</u> Støjpåvirkninger fra VE-anlægget er omfattet af MST vejledende grænseværdier for virksomhedsstøj. Desuden er vindmøllestøj omfattet af bindende støjgrænser jf. bekendtgørelse om støj fra vindmøller. Den samlede udbredelse af støj fra vindmøller beregnes i WindPRO. Støjpåvirkningen fra tekniske komponenter i VE-anlægget skal beskrives kvalitativt på baggrund af sammenlignelige støjkluder og afstand til beboelser. (Høringssvar nr. 15)	Skal indgå
Vibrationer Anlægsfasen	Vibrationer kan have betydning for menneskers komfort og give skader på bygninger eller konstruktioner. I anlægsperioden vil der i en begrænset periode kunne forekomme vibrationer fra kørsel med entreprenørmaskiner ved gas- og kabellægning og etablering af vindmøller og solcelleanlæg.	<u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Vibrationer i anlægsfasen vil primært bestå af lastbiltransporter samt alm. jordarbejde. Bygherre oplyser, at der anvendes ikke særligt vibrationsgivende anlægsmetoder og afstanden til naboer ligger uden for de afstande som vibrationer typisk kan bevæges sig. Dertil kommer at arbejdet udføres inden for normal arbejdstid. Styrelsen vurderer på denne baggrund, at anlægsfasens vibrationer ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning. Emnet skal ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Vibrationer Driftsfasen	Vibrationer kan have betydning for menneskers sundhed og give skader på bygninger/konstruktioner. De nedgravede anlæg og VE-anlægget vil ikke medføre mærkbare vibrationer i området omkring anlæggene.	<u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Da der ikke generes vibrationer fra de enkelte anlæg i og over jordniveau vurderer Styrelsen, at dette ikke er relevant, og emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten	Skal ikke indgå
Magnetfelter Anlægsfasen	Alle strømførende anlæg skaber magnetfelter, når der løber en strøm i dem.	<u>Gas</u> Der er ingen magnetfelt omkring gasledningen. Men der kan opstå livsfarlig induktionsspændinger i nærhed af højspændingsanlæg. Da gasomlægningen	Skal ikke indgå

Befolkningens og menneskers sundhed			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
	I anlægsfasen vil der ikke være elektrisk strøm i kabler og VE-anlæg, hvorfor der ikke vil blive dannet magnetfelter	<p>udføres af Evida Nord A/S og efter deres standard retningslinjer, der er godkendt af Sikkerhedsstyrelsen, er det styrelsens vurdering, at dette ikke er relevant, og emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p><u>El, vindmøller og solcelleanlæg</u></p> <p>I anlægsfasen vil der ikke være strøm i VE-anlægget og elkablet, men elektriske felter kan opstå ved byggestrøm og ledningsarbejde mv. Da anlægsarbejdet vil blive udført af fagfolk og i god afstand af boliger og befolkningens aktiviteter, er det styrelsens vurdering, at dette ikke er relevant, og emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p>	
Magnetfelter Driftsfasen	I driftsfasen vil der være elektrisk strøm i både kabelanlæg og VE-anlægget	<p>Magnetfelternes størrelse afhænger af strømstyrken, som går igennem ledningen, opbygningen af ledningen, samt hvor tæt man er på kilden til magnetfeltet. Fælles for disse magnetfelter er, at størrelsen meget hurtigt aftager med afstanden fra kilden til magnetfeltet.</p> <p>Der er ikke videnskabeligt grundlag for at give generelle anbefalinger eller grænseværdier i forhold til eksisterende høj-spændingsanlæg, trods langvarig forskning af emnet. I stedet anbefaler Sundhedsstyrelsen et forsigtighedsprincip ved nybyggeri.</p> <p><u>Gas</u></p> <p>Bygherre oplyser, at i VE-anlæggets indretning sikres den fornødne sikkerhedsafstand mellem møller og gastracé. Der tinglyses et servitutbælte på 2 x 5 m omkring gastracéet over landbrugsarealet. Der gælder en sikkerhedszone ift. beboelse og arbejdsrum/drivhus m.v. på 2 x (5-20 m) og en risikozone på 2 x 10 m, inden for hvilken der skal gives tilladelse til udførelse af andet arbejde. Det er styrelsens vurdering, at dette ikke er relevant, og emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten</p>	<p>Skal ikke indgå</p> <p>Skal ikke indgå</p>

Befolkningens og menneskers sundhed			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
<p>Forts. Magnetfelter Driftsfasen</p>		<p><u>Vindmøller og solcelleanlæg</u> Bygherre følger vejledningen "Forvaltning af forsigtighedsprincip ved miljøscreening, planlægning og byggesagsbehandling". Vejledningen beskriver metoder, som kan anvendes i den daglige forvaltning af forsigtighedsprincippet og i håndteringen af begrebet "tæt på". I vejledningen beskrives nogle afstande fra forskellige typer højspændingsanlæg (målt fra tracé midte), hvor felterne erfaringsmæssigt kan antages at være små. For nedgravede 60 kV kabelanlæg vil forsigtighedsprincippet være opfyldt ved en afstand på 4 m. De nye tekniske anlæg ligger i stor afstand af boliger (solceller 100 m fra beboelse og vindmøller 600 m fra beboelse og gastracéet 400 m fra beboelse ved Højbjergvej og 600 m fra beboelse ved Rårupvej) samt offentlige veje og vejarealer, og da projektet overholde Sundhedsstyrelsens forsigtighedsprincip vurderer styrelsen ikke, at magnetfelter kan give anledning til væsentlig negativ påvirkning i driftsfasen, hvorfor emnet ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p><u>El</u> Magnetfeltet fra elanlægget kan påvirke fisk. Bygherre skal forholde sig konkret til den pågældende vandforekomst, Hørup Å, som eltracéet krydser og belyse emnet i miljøkonsekvensrapporten på baggrund af det eksisterende videns grundlag.</p>	<p>Skal ikke indgå</p> <p>Skal indgå</p>
<p>Luft og lugt Anlægsfasen</p>	<p>Lugt- og luftforurening kan have sundhedsskadelig effekter på mennesker.</p> <p>I anlægsfasen vil der langs tracéerne for gas og el og ifm. opsætning af vindmøller og solcelleanlæg forekomme udstødningsgasser fra entreprenørmaskiner og lastbiltransporter, der kører materialer til anlægsområderne og nedgraves ledningsanlæg og fundamenter m.m.</p>	<p><u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Projektet omfatter traditionelt anlægsarbejde, der langs tracéerne af gas og el foregår i korte perioder ad gangen, og hvor arbejdet flytter sig kontinuerligt i takt med, at gravene dækkes til. Anlægsarbejdet for vindmøller og solcelleanlægget vil foregå over forskudte perioder og alene på hverdage. Der forventes ikke stærkt lugtende aktiviteter i anlægsfasen. Der forventes udelukkende emissioner fra entreprenørmaskinerne, idet der er ingen emission fra de forskellige anlæg og ej heller forventes lugtafgivelse fra gasanlæg.</p> <p>Bygherres udførelse af de midlertidige anlægsarbejder er betinget af Svendborg Kommunes godkendelse. På denne baggrund er det styrelsens vurdering, at emnet ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Skal ikke indgå</p>

Befolkningens og menneskers sundhed			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Luft og lugt Anlægsfasen	<p>Udstødningsgasser indeholder partikler og miljøfarlige stoffer. Udstødningen fra disse maskiner kan lokalt medføre midlertidige lugtgener samt bidrage til midlertidig dårligere luftkvalitet.</p> <p>I tørkeperioder kan vejtransport og entreprenørmaskiner forårsage midlertidige, lokale lugtgener i form af støv fra anlægsarbejdet.</p>		
Luft og lugt Driftsfasen	Der forventes alene at forekomme emissioner fra transport til/fra VE-anlægget i forbindelse med tilsyn og løbende vedligeholdelse.	<p><u>Gas</u> Når gasledningen er anlagt, vil gassen blive transporteret i et lukket system og eksponeres ikke til omgivelserne. Der vil i normal drift ikke kunne registreres lugtgener omkring anlægget. Evida udfører arbejdet med gasledninger og gasinstallationer under omfattende sikkerhedskrav og standarder, der sikrer at installationer fungerer efter hensigten og konstruktionerne er udført korrekt. Bygherre oplyser, at alle anlæg konstrueres som nulemissionsanlæg og fjernovervåges konstant for afvigelser. Det vurderes derfor, at der ikke er væsentlig risiko for udledning af gas og dermed mulige lugtgener til omgivelserne. I tilfælde af uheld eller uforudsete hændelser, kan der ske kortvarige udslip, og som Evida vil sikre en beredskabsplan for.</p> <p><u>El. vindmøller og solcelleanlæg</u> Der afgives hverken lugt eller luftforurening fra VE-anlæggets tekniske elementer og det tilhørende elanlæg.</p> <p>På baggrund af ovenstående bemærkninger er det styrelsens vurdering at der vil ikke væsentlig negativ påvirkning af luften, herunder lugt fra projektet i driftsfasen, hvorfor emnet ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p>	<p>Skal ikke indgå</p> <p>Skal ikke indgå</p>

Befolkningens og menneskers sundhed			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Lys/skygge Anlægsfasen	Gener af arbejdsbelysning fra projektets arbejdsarealer, arbejdskørsel/transporter ift. beboelse og anden trafik. Under vejrforhold med både sol og vind kan der tillige forekomme skyggekast fra vindmøller.	<u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Idet er kun arbejdes inden for normale arbejdstider og kun benyttes nedadrettet arbejdsbelysning, når naturlig belysning ikke er tilstrækkeligt er der kun behov for en kort beskrivelse i miljøkonsekvensrapporten af anlægsprocessen med kranarbejde og opstilling af vindmøllerne, der kan medføre skyggekast til gene for omgivelserne.	Skal indgå
Lys/skygge Driftsfasen	Gener af lys, herunder lysreflekser samt skyggekast fra VE-anlægget. Under vejrforhold med både sol og vind kan det medføre skyggekast fra vindmøller på omgivelserne. Der kan være gener fra solceller pga. langsomt passerende skygge lokalt omkring paneler, som kan påvirke vækst og livsbetingelserne for den omgivende natur.	<u>Gas og el</u> Under drift kan udelukkes brug af belysning medmindre der er behov for brug af lys ifm. et havari på ledningsanlæggene. Emnet skal derfor ikke indgå. <u>Vindmøller</u> Der gælder et trafikikkerhedskrav, at vindmøller med totalhøjde > 100 m skal afmærkes med fast rødt markeringslys på nacellen og anmeldes til Trafikstyrelsen. (Hørings svar nr. 5) Markeringslys på nacellen vil være synlig. Der vurderes på genepåvirkning af lys og refleksioner, der kan forekomme både for nær og fjern beboelse. Der vil ikke være belysning, ud over almindelig arbejdslys ved tilsyn og service på vindmøller. Skyggekast på beboelser og opholdsarealer kan opleves generende og derfor skal der redegøres for skyggepåvirkning, stroboskopvirkning og vilkår om automatisk skyggestop ift. hensynet til beboelse. I miljøvurderingsrapporten skal indgå visualiseringer og skyggekast beregninger. WindPRO beregning med skyggekalender og isolinjer for udbredelse af skyggekast udarbejdes. Vejdirektoratet har påpeget, at det er en national interesse at sikre sig imod visuelle konsekvenser f.eks. skyggekast ved at placere vindmøller i forhold til statsvejene. Det skal i forbindelse med planlægningen af området sikres, at afstanden fra vejbyggelinjen inkl. højde- og passagetillæg til den nærmeste del af mølletårnet er mindst én gange møllens totalhøjde. Bygherre oplyser, at Vejdirektoratets afstandskrav er overholdt, men det skal beskrives ud fra skygge-	Skal ikke indgå Skal indgå

Befolkningens og menneskers sundhed			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Lys/skygge Driftsfasen		<p>beregning, hvor og hvornår der kan opleves skyggekast på motorvejen. Desuden skal beregning af skyggekast ift. beboelse sikrer, at en ejendom ikke udsættes for mere end 10 timers skyggepåvirkning.</p> <p><u>Solcelleanlæg</u> Der vil ikke være belysning, ud over almindelig arbejdslys ved tilsyn og service på solcelleanlægget. Der anvendes solcellepaneler med anti-refleksbehandling, hvorved påvirkning af genskin kan undgås.</p> <p>I miljøvurderingsrapporten er der bl.a. behov for, at de øvrige dele af solcelleanlægget beskrives ift. om der under særlige vejrforhold kan være genskin og refleksion fra andre materialeoverflader med fokus fra kørsituationerne på motorvej og ad de lokale veje i og omkring projektområdet.</p> <p>Derudover er der bl.a. behov for fokus på skyggevirksomhed fra solcellepaneler, som skal indgå i vurderingen af påvirkninger på omgivelserne.</p> <p>Ovennævnte forhold skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p>	(fortsat) Skal indgå
Trafik og transport Anlægsfasen	I anlægsfasen vil der være materiale- og særtransporter til og fra projektområdet, der kan genere anden trafik og beboelser.	<p><u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Projektet ligger tæt på motorvej og kommuneveje – adgang til området bliver fra Højbjergvej, hvor der i en afgrænset periode vil være et øget antal transporter, herunder særtransporter. Forventede trafikruter og antal transporter i anlægsfasen til de forskellige anlæg skal beskrives, herunder belyses forhold vedr. anlæggets påvirkning på øvrig trafik, som Vejdirektoratet påpeger ift. bilisters opmærksomhed og orientering mod anlægget, hvilket kan have en uheldig påvirkning af trafiksikkerheden.</p> <p>Projektet vil ikke medføre øget trafik på Rårudvej, som ligger syd for projektet og afgrænset ift. projektet af Rårud Skov. Vurdering af trafik på Rårupvej vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p>	Skal indgå Skal ikke indgå

Befolkningens og menneskers sundhed			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
		solcellepaneler inkl. en belysning af sikkerhedshensyn ift. omkringliggende veje og beboelser og sikkerhed ifm. opstilling af tekniske anlæg.	
Tryghed, herunder risiko for større ulykker og katastrofer Driftsfasen	Risiko for havari, is nedfald og distraktioner i trafikken ift. projektets tekniske anlæg	<u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Drift af anlæggene skal ske under overholdelse af gældende sikkerhedsforanstaltninger herunder beredskabsplaner ved uheld som f.eks. brand og gasudslip. Styrelsen vurderer, at der ikke er særlig risici forbundet med nedgravede gasledninger.	Skal ikke indgå
Friluftsliv og rekreativ værdi Anlægsfasen	Anlægsaktiviteter vurderes ikke at påvirke friluftsliv i området	Der er ingen friluftsmæssige interesser i projektet i forhold til anlægsarbejdet, og det vil ikke påvirke aktiviteter i nærliggende skove mv. Emnet vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Friluftsliv og rekreativ værdi Driftsfasen	Projektområdet er et intensivt dyrket landbrugsareal, der ikke er kendetegnet ved friluftsliv og særlige rekreative værdier.	<u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Projektet er beliggende i åben land og præget af nærheden til forskellige tekniske anlæg såsom motorvej, højspændingstracé og husdyranlæg. Der er 1,5 km til golfcenter og større afstand til rammelagte rekreative områder. Nærliggende skove har kun adgang via private skovveje. Projektet vil samlet ikke hindre passage eller adgang til rekreative arealer, idet gas- og el –anlæggene er nedgravede og VE-anlægget placeres på landbrugsjord, uden væsentlige rekreative interesser og brug. Bygherre oplyser, at der kan etableres adgang til et informationspunkt om VE-anlægget i driftsfasen. Projektområdet vurderes pga. placeringen ikke at være det oplagte område at udvikle med henblik på rekreativ værdi.	Skal ikke indgå

9 Tabel 4 – Biodiversiteten

Tabel 4 – Biodiversiteten. *Hvis særlige analyse- og beregningsmetoder (ikke gængse anvendte metoder) anvendes beskrives disse.

Biodiversiteten			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Beskyttet natur iht. naturbeskyttelseslovens § 3 og fredskov Anlægsfase	Anlægsarbejder i eller i nærheden af § 3-områder kan påvirke flora og fauna, ved forstyrrelse eller fysisk påvirkning. Desuden kan midlertidig udledning af vand fra tørholdelse af byggefelter indvirke på recipienter og gennemgravning af § 3-beskyttede vandløb kan potentielt påvirke vandløb, fauna og flora.	<p><u>Da kortlægning af §3 beskyttet natur kun er vejledende, skal der også tages højde for § 3 beskyttet natur som endnu ikke er kortlagt. Projektet må ikke forringe beskyttet naturtyper og beskyttede vandløb.</u></p> <p><u>Gas</u> Ved omlægning af gastracéet vil projektet krydse et rørlagt beskyttet vandløb. I miljøkonsekvensrapporten vurderes for anlægsfasen, hvorvidt der kan ske en påvirkning af vandløbet, herunder redegøres for placering af ledningsanlægget Opmærksomhed henledes på, at der kræves tilladelse efter vandløbsloven.</p>	Skal indgå
	Dele af VE-anlægget og gastracéet ligger inden for skovbyggelinjen ift. de omkringliggende fredskove. Eltracéet til Stenstrup passerer det beskyttede åbne vandløb, Hørup Å og åbeskyttelseslinjen. Omlægning af gastracéet krydser et rørlagt beskyttet vandløb. Der findes §3 beskyttede naturtyper i form af småsøer og et moseareal som kommer til at indgå i projektets grønne kiler og som samlet set kan blive påvirket af anlægsaktiviteter.	<p><u>El</u> Eltracéet krydser et mindre, åbent og beskyttet vandløb, Hørup Å og åbeskyttelseslinjen (ca.330 m). I miljøkonsekvensrapporten vurderes for anlægsfasen, hvorvidt der kan ske en påvirkningen på Hørup Å og åbredder med fokus på anlægsaktiviteterne ift. udførelse af anlægs-og gravearbejde, brug af paddehegn, depot og kørsel i projektområdet. Der er bl.a. behov for en beskrivelse og dokumentation af, at projektet er udarbejdet med respekt for det beskyttede vandløb på baggrund af bygherres besigtigelser og feltundersøgelser, herunder en vurdering af lokalitets egnethed som raste-og levesteder for bilag IV-arter. Opmærksomhed henledes på, at der kræves tilladelse efter vandløbsloven.</p>	Skal indgå
		<p><u>Vindmøller og solcelleanlæg</u> I projektet er der flere §3 naturtyper af småsøer og en mose, omkring de</p>	Skal indgå

Biodiversiteten			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Beskyttet natur iht. naturbeskyttelseslovens § 3 og fredskov Anlægsfase		grønne kiler, der etableres nord og syd for Højbjergvej. Projektet må ikke forringe tilstanden af § 3-beskyttet natur. Der er behov for en beskrivelse og dokumentation af, at projektet er udarbejdet med respekt for og beskyttelse af eksisterende § 3 beskyttet naturarealer og beskyttede vandløb på baggrund af byherres besigtigelser og feltundersøgelser, herunder en vurdering af lokaliteternes egnethed som rast-, fouragering- og levesteder for bilag IV-arter, kendskab til paddernes vandreruter og undersøgelse af potentielle relationer til de nærliggende skovbryn i fredskovene hhv. nord, øst og syd for VE-anlægget. For anlægsfasen vurderes, hvorvidt der kan ske påvirkning på §3 beskyttet natur ved forstyrrelse tæt ved områderne. Der er behov for en beskrivelse af arbejdsaktiviteterne i anlægsfasen ift. udførelse af anlægsarbejder, herunder gravearbejde, brug af paddehegn og kørsel inden for projektet.	(fortsat) skal indgå
Beskyttet natur iht. naturbeskyttelseslovens § 3 og fredskov Driftsfase	Der kan ske påvirkninger af beskyttet natur ved enten direkte eller indirekte påvirkninger fra projektet. Herunder påvirkningen af landskabet efter anlæg i forhold til skovbeskyttelseslinjen. For VE-anlægget vil der skulle ske håndtering af overfladevand. Potentilt kan magnetfelter omkring kabler påvirke dyreliv inkl. ved passage af vandløb. 	<u>Vindmøller og solcelleanlæg</u> Overfladevand fra VE-anlægget vil enten nedsives eller udledes til recipienter, som kan være § 3-beskyttede. Vurderinger af alle potentielle væsentlige påvirkninger på beskyttet natur, herunder om der vil kunne forekomme væsentlige ændringer i grundvandsstanden i terrestriske grundvandsafhængige naturarealer f.eks. ift. fundering af vindmøller skal indgå i miljøkonsekvensrapporten. Der redegøres tillige for fravalg af placering uden for skovbyggelinjer samt for VE-anlæggets miljøpåvirkning i relation til indvirkningen på skovbyggelinjer (visuel påvirkning af skov og skovbryn mv.) – herunder skal det fremgå, om der er grundlag for at meddele dispensation fra skovbyggelinjer. Der er behov for en beskrivelse af elementer i projektet der kan medvirke til fremme af naturtilstand/biodiversitet i området i driftsfasen. Hvordan den videre sameksistens mellem teknisk anlæg og beskyttet natur sikres via projektets udformning med ny beplantning / grønne kiler ift. tilstanden af naturen opretholdes og om muligt at fremme betingelser for spredningsveje. Dette beskrives på baggrund af naturundersøgelser og anbefalinger fra disse.	Skal indgå

Biodiversiteten			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Beskyttet natur iht. naturbeskyttelseslovens § 3 og fredskov Driftsfase		<u>Gas og el</u> Ledningsanlægget for gas forudsætter ikke dispensation fra skovbyggelinjer og elkablet forudsætter ikke dispensation fra åbeskyttelseslinjen, da begge anlæg er nedgravet og i driftsfasen ikke vil kunne registreres i landskabet, er disse ikke i modstrid med hhv. skovbyggelinjens og åbeskyttelseslinjens bestemmelser. Men da anlæggene hver især krydser beskyttede vandløb i anlægsfasen (etablering af el tracé og krydsning af et rørlagt vandløb ved omlægning af gastracé) vil miljøpåvirkningen indgå i miljøkonsekvensrapporten, herunder redegøres for placering af ledningsanlæg i forhold til naturbeskyttelse, herunder potentiel påvirkning på dyreliv ved passage af vandløb, påvirkninger fra anlægsarbejde samt nødvendige afværgeforanstaltninger beskrives. Der skal være opmærksomhed på, at der kræves tilladelse efter vandløbsloven/naturbeskyttelsesloven. Transport af vand langs kabler, via sandlaget, kan potentielt have en drænende effekt på våde naturområder. Forholdet skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal indgå
Bilag IV-arter/Rødlistede/fredede arter Anlægsfase	Der er en potentiel risiko for, at anlægsaktiviteter kan medføre negativ påvirkning af bilag IV-arter, fredede arter, samt rødlistede arter, ifm med anlægsarbejderne for gas, el, vindmøller og solcelleanlæg.	<u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Alle bilag IV-arter og fredede arter som potentielt kan påvirkes af projektet f.eks. ved forstyrrelser og støj skal behandles i miljøkonsekvensrapporten. Rødlistede arter medtages i naturvurderingerne. Status beskrives på baggrund af kortlægning af registreringer, biodiversitetskort, feltundersøgelser. Herunder bl.a. paddearternes vandreruter og vandreaftande i området, forekomsten af flagermusarter, rovfugle samt træk- og ynglefugle med fokus på nærhed til fuglebeskyttelsesområdet F74 Skove ved Brahetrolleborg (se under miljøfaktor Natura 2000) og om der er trækruter i og omkring projekt Høje Dong. Da projektet ikke fjerner træer samt holder afstand til levende hegn/diger, vil disse stadig fungere som ledelinje og spredningskorridor for planter og dyr,	Skal indgå

Biodiversiteten			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Bilag IV-arter/ Rødlistede/fredede arter Anlægsfase		herunder padder og krybdyr. De potentielle negative påvirkninger i anlægsfasen vil primært være af landlevende dyr i anlægsfasen. Der skal redegøres for valg af anlægsmøder og afværgeforanstaltninger. Bygherre skal desuden begrunde valg af anlægsmetode under vandområder og påvirkningen af flora og fauna. Bygherre skal undersøge og redegøre for forekomsten af bilag IV-arter, samt andre beskyttede arter, herunder påvirkningen af potentielle yngle-, raste og fourageringsområder, risikoen for individdrab og behovet for dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen.	(fortsat) Skal indgå
Bilag IV-arter/ Rødlistede/fredede arter Driftsfase	Direkte eller indirekte påvirkning af særligt beskyttede arter. Arealinddragelse hindring af bevægelighed. Potentielt påvirkning fra magnetfelter, risiko for drab og negativ påvirkning af raste- og levesteder.	<u>Gas</u> Det nedgravet anlæg vil ikke have nogen påvirkninger på beskyttede arter og forholdet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten. <u>El</u> Det nedgravet anlæg skal kun indgå i miljøkonsekvensrapporten ift., at kabelanlægget krydser det beskyttede vandløb Hørup Å. Der er begrænset dokumentation for påvirkningen på benfisk fra magnetfelter (som primært er de relevante fisk i vandløb). Emnet er under stadig diskussion i videnskabelige cirkler idet visse studier konkluderer, at benfisk påvirkes af magnetfelter, mens andre konkluderer, at der ikke er effekter. Emnet skal belyses i miljøkonsekvensrapporten på baggrund af det tilgængelige videnskabelige grundlag. <u>Vindmøller og solcelleanlæg</u> I driftsfasen vil brug af hegn omkring VE-anlægget hindre vildtbestandens frie bevægelighed i lokalområdet.	Skal ikke indgå Skal indgå Skal indgå

Biodiversiteten			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Bilag IV-arter/ Rødlistede/fredede arter Driftsfase		<p>De mulige påvirkninger af beskyttede bilag IV-arter og fugle omfattet af habitatdirektivets bilag beskrives og vises på kort – på baggrund af feltregistreringer og observationer i området samt de samlede konklusioner på naturundersøgelser. Herunder fokus på forekomsten af arter af flagermus og rovfugle, arternes flyvemønstre ift. deres jagtområder, yngle og rastepladser og risici (habitatdirektivet art 12) sammenholdt med bygherres valg af og placering af hhv. vindmøller og solceller og afværgetiltag såsom møllestop, der skal begrundes og synliggøres tydeligt og evt. vurdering af anden undtagelse.</p> <p>Styrelsen gør opmærksom på, at ift. flagermusundersøgelser er DCE håndbogen del 2 2024 og Naturstyrelsens Forvaltningsplanen for flagermus 2013 af vejledende karakter for bygherre til at vurdere og forholde sig til såvel projektets planlægning af forundersøgelser, projektets placering og udformning og afværgetiltag.</p> <p>I miljøkonsekvensrapporten skal bygherre underbygge sit valg af undersøgelsesmetode og omfang ift. bilag-IV-arter samt sagligt beskrive, hvorfor disse valg er tilstrækkelige og retvisende for det konkrete projekt (miljøvurderingslovens bilag 7 pkt. 6) og i den forbindelse udarbejde et afsnit, hvor bygherre forholder sig til indholdet af den nye håndbog som udgør ny viden (miljøvurderingsloven § 20 stk.3).</p>	(fortsat) Skal indgå
Natura 2000 Anlægsfase	Projektet ligger ca. 8,6 km fra N120 Skove og søer syd for Brahetrolleborg med habitatområde H104 Skove og søer syd for Brahetrolleborg og fuglebeskyttelsesområde F74 Skove ved Brahetrolleborg og ca. 4,6 km nordøst for N241 Rødme Svinehaver med habitatområde H241 Rødme Svinehaver.	Projektet medfører ingen emissioner, udledninger eller hydrologiske påvirkninger, der kan have betydning for Natura 2000-områderne og udpegningsgrundlaget for habitatområderne adskiller sig væsentligt fra området ved Høje Dong, ligesom der ikke er direkte hydrologisk forbindelse mellem projektområdet og Natura 2000-områder og derfor vurderer styrelsen, at habitatområderne ikke vil blive påvirket væsentligt og vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå

Biodiversiteten			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Natura 2000 Anlægsfase	Der er ingen hydrauliske forbindelser til Natur 2000-områderne. Elkablet krydser Hørup Å, der afvander til Nakkebølle Fjord, med hovedopland Det Sydfynske Øhav.	Udpegningsgrundlaget i fuglebeskyttelsesområdet F74 og evt. trækruter, kan blive påvirket af VE-anlæggets vindmøller. På baggrund af tilgængelig viden og observationer foretages en væsentlighedsvurdering af mulige påvirkninger af arter, der indgår i udpegningsgrundlaget ift. træk- og ynglekolonier af skarv og havørn, trækandefuglene knarand og skeand samt ynglefuglene rørhøg, hvepsevåge og fjordterne. Hvor mulighed for væsentlig påvirkning ikke kan afvises, udføres i forlængelse heraf en mere dybtgående konsekvensvurdering.	Skal indgå
Natura 2000 Driftsfase	Projektet medfører ingen emissioner, udledninger eller hydrologiske påvirkninger for Natura-2000 områder, men spørgsmålet er, om VE-anlægget vil have en negativ indvirkning på forekomsten af træk- og ynglefugle inden for fuglebeskyttelsesområde F74.	Der er behov for en vurdering af, om det kan afvises, at det konkrete projekt i driftsfasen pga. af vindmøllerne vil indvirke på trækruter ift. fuglebeskyttelsesområde F 74, herunder fuglearternes mulighed for levesteder uden for Natura 2000-området. Vurderingen skal udføres som en væsentlighedsvurdering i henhold til gældende bekendtgørelser om internationale beskyttelsesområder. Relevante afværgeforanstaltninger beskrives.	Skal indgå
Marin (Natura 2000) Anlægsfase	Projektet krydser beskyttet vandløb, der munder ud i Nakkebølle Fjord, som ikke er et Natura 2000-område. I ca. 4,5 km mod sydøst findes N111 Det Sydfynske Øhav.	Styrelsen vurderer, at der ikke vil være en påvirkning af marine Natura 2000 områder i anlægsfasen, grundet projektets karakteristika og afstand, hvorfor forholdet ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Marin (Natura 2000) Driftsfase	Se ovenfor	Styrelsen vurderer, at der ikke vil være en påvirkning af marine Natura 2000 områder i driftsfasen, grundet projektets karakteristika, hvorfor forholdet ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Støj og vibrationer Anlægsfase	Projektet vurderes ikke at medføre støj og vibrationer af betydning for biodiversitet i anlægsfasen.	<u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> Projektet medfører ikke støj og vibrationer tæt ved beskyttet natur og levesteder. Desuden vil anlægsaktiviteter primært foregå i dagtimer. Flere af de sårbare arter i området er mest aktive om natten (flagermus og padder). Desuden er adgangsveje placeret i god afstand af skovbryn og beskyttede områder.	Skal ikke indgå

Biodiversiteten			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Støj og vibrationer Driftsfase	Gas og el anlæg vurderes ikke at medføre støj og vibrationer, mens VE-anlægget kan medføre påvirkning af betydning for biodiversitet i driftsfasen.	<u>Gas og el</u> Anlæggene afgiver hverken støj og vibrationer under drift, hvorfor disse ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten. <u>Vindmøller og solcelleanlæg</u> Gældende støjgrænseværdier gælder områder til støjfølsom arealanvendelse samt beboelse. Transformatorområdet er placeret mellem højspændingsledninger og motorvej, hvor der i forvejen har været påvirkning gennem flere år. I miljøkonsekvensrapporten vurderes støjgivende komponenter for vindmøller og solcelleanlæg.	Skal ikke indgå Skal indgå
Risiko for større ulykker og katastrofer Anlægsfase	Anlægget vurderes ikke at medføre særlig risiko for ulykker/katastrofer i anlægsfasen for biodiversitet.	Anlægsarbejdet udføres med respektafstande til beskyttet natur, og udføres efter gældende regler og sikkerhedsforanstaltninger, som gælder for andet anlægsarbejde. Bygherre oplyser, at der etableres paddehegn tæt ved mulige rastepladser. Omstillingen fra fossil til vedvarende energiproduktion vil bidrage til reduktion af klimabetingede risici.	Skal ikke indgå
Risiko for større ulykker og katastrofer Driftsfase	Anlægget vurderes ikke at medføre særlig risiko for ulykker/katastrofer i driftsfasen for biodiversitet.	Når VE-anlægget er i drift vil mulige uheld, ulykker mv. være beskrevet under befolkningen. Der er ikke behov for beskrivelse for biodiversitet, da der ifølge andre emner er foretaget de fornødne forholdsregler. Der anvendes ikke vand mv. som kan påvirke omgivelserne.	Skal ikke indgå

10 Tabel 5 – jord, vand, luft og klima

Tabel 5 – jord, vand, luft og klima. *Hvis særlige analyse- og beregningsmetoder (ikke gængse anvendte metoder) anvendes beskrives disse.

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Jordbund og jordforurening Anlægsfase	<p>Der skal håndteres jord i anlægsfasen. Generelt genindbygges og reetableres jordlag på stedet. Overskud af jord kan enten indbygges i projektet eller må bortkøres.</p> <p>I anlægsfasen vil der være risiko for spild af olie og andre miljøfremmede stoffer fra boringer og entreprenørmaskiner mv. ift. projektets forskellige anlæg.</p>	<p><u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u></p> <p>Afrømet og opgravet jord skal opdeles i muldjord og råjord. Materialerne genindbygges om muligt på stedet. Det afrømmede område reetableres, og mængden af overskudsjord søges begrænset mest muligt.</p> <p>Bygherre oplyser, at ingen dele af projektet er beliggende på arealer, som er kortlagt med forurenede jord. Evt. fund af forurenede partier af jord i projektområdet håndteres efter lovgivningen og retningslinjer i en af kommunen godkendt jordhåndteringsplan.</p> <p>Kørsel med entreprenørmaskiner kan medføre mindre uheld ved fx brud på en hydraulikslange eller ved spild af brændstof.</p> <p>Risikoen for uheld der medfører oliespild vil blive håndteret efter gældende retningslinjer og kommunens anvisninger Der skal udarbejdes beredskabsplaner for håndtering af evt. spild af oliestoffer m.m.</p> <p><u>Vindmøller og solcelleanlæg</u></p> <p>Bygherre oplyser, at der er foretaget geoteknisk forundersøgelse med boreprofiler (september 2023). Undersøgelsen viser ingen indikationer af jordforurening ved mølleplaceringerne baseret på eksisterende viden samt den gennemført geoteknisk forundersøgelse af jordbunds- og vandspejlsforholdene. Nord for Højbjergvej er der kortlagt V2-forurening på et delareal (ca. 17.714 m²) af matr. nr. 4d Dongs Højrup By, hvor der mod sydvest er markareal i omdrift og et gylleanlæg med tre tanke. I byherres planforslag vil zonen med gylletankene blive bevaret og dels afgrænset fra VE-anlægget med beplantning i form af en grøn kile og dels inddraget i solcelleanlægget. Der er behov for en beskrivelse af VE-anlæggets placering ift. V2-forureningen herunder håndtering af forurenede jord.</p>	Skal indgå

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Jordbund og jordforurening Anlægsfase		<u>El</u> Strækningen for ledningsanlægget ligger uden for V1- og V2-kortlagte arealer, men indenfor områdeklassificering ved Stenstrup transformerstation en strækning på ca. 700 m af den samlede længde på ca. 3,3 km, der er betinget af krav om analyse. Der er behov for en beskrivelse af anlægsarbejdets håndtering.	(fortsat) Skal indgå
Jordbund og jordforurening Driftsfase	Påvirkning der kan medføre jordforurening i driftsfasen.	<u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u> I driftsfasen skal der ikke ske jordflytning eller påvirkning af jorden. Der er ingen påvirkning fra anlæggene, som er lukkede systemer, som hhv. transporterer gas og strøm. Der vil dermed ikke være flow af råstoffer eller produkter, forbrug af vand eller produktion af affald. Bygherre oplyser, at de anvendte fundamenter støbes i beton, der generelt ikke tilfører omgivelserne nogen væsentlig forurening. Men ift. risiko for at der kan afgives miljøfarlige stoffer til miljøet fra VE-anlægget grundet tæring af komponenter er der behov for en belysning af om der kan frigives PFAS eller andet fra VE-anlægget.	Skal indgå
Råstoffer/ Råstofindvinding Anlægsfase	Projektet forventes ikke at påvirke råstofinteresser.	Projektet berører ikke råstofområder, hverken i form af interesseområder eller råstofgraveområder. Da anlægsarbejdet ikke inddrager råstofområder, og hverken hindrer eller kræver råstofindvinding vurderer styrelsen, at der ikke er en påvirkning i anlægsfasen, og emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Råstoffer/ Råstofindvinding Driftsfase	I driftsfasen udlægges et servitutbælte omkring kabelanlægget inden for hvilket der gælder nogle brugsbegrænsninger, herunder forbud imod udgravning, boring eller lignende uden anmeldelse.	Projektet berører ikke råstofområder, hverken i form af interesseområder eller råstofgraveområder. Da der ikke berøres råstofinteresser i driftsfasen, vurderer styrelsen, at dette er ikke relevant, og emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
fortsat) Råstoffer/ Råstofindvinding Driftsfase	Servitútbæltet vil derfor potentielt hindre udnyttelsen af evt. råstofinteresser inden for servitútbæltet.		(fortsat) Skal ikke indgå
Råstoffer / Råstofindvinding Anlægsfase	<p>Projektet kræver tilførsel af råstof i form af sand/grus/beton til interne veje og fundamenter.</p> <p>Projektet kræver tilførsel af jern til armering samt tilkørsel af øvrige komponenter, der indgår i de fremstillede anlægsdele.</p> <p>Restprodukter efter demontering af anlægget vil blive genanvendt i størst muligt omfang.</p>	Da projekt ikke har et omfang og karakter der kræver, at der skal laves nye udgravninger for at skaffe råstoffer nok er det styrelsens vurdering, at dette er ikke relevant, og emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten	Skal ikke indgå
Overflade- og grundvand (fysik, kemi og biologi) Anlægsfase	Grundvand	<p><u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u></p> <p>Hele projektet er omfattet af dyb grundvandsforekomst (DK115_dkmf_1339_kalk). Desuden er dele af VE-anlægget og ledningsanlæg for gas og el omfattet af terrænnær grundvandsforekomst (DK115_dkmf_1348_ks). Projektet må ikke forringe de gældende vandområdeplaner. Projektet betragtes ikke som grundvandstruende anlæg, men i anlægsarbejdets udførelse kan der direkte og indirekte dog være risiko for forurening fra de enkelte anlæg og aktiviteter.</p> <p>Bygherre oplyser, at regnvand/overfladevand har lokal nedsivning til dræn i mark. Vand løber af tag på ny transformatorstation (maks. 10-20 m²) og af nye vindmøllefundamenter til nedsivning i terræn. Veje og kranpladser anlægges med permeabel belægning. Anlægsarbejdet forudsætter ikke midlertidig eller permanent grundvandssænkning. I våde perioder kan det være nødvendigt med tørholdelse i forbindelse med nedlægning af rør eller ledninger. Bygherre oplyser endvidere, at projektet medfører ikke anvendelse af kemikalier eller</p>	Skal indgå

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(forts.) Overflade- og grundvand (fysik, kemi og biologi) Anlægsfase		<p>pesticider, at dyb grundvandsforekomst vurderes ikke at blive påvirket væsentligt, da anlægsarbejdet foretages terrænnært og i en kort periode.</p> <p>Der stilles krav om lokal nedsivning af vand, der evt. skal oppumpes midlertidigt i anlægsfasen i forbindelse med støbning af møllefundamenter.</p> <p>Hvis tørholdelse er nødvendig, pumpes overfladevand op fra graven med en dykpumpe. Overfladevand ledes til omkringliggende arealer til lokal nedsivning til samme grundvandsmagasin. Der ledes aldrig direkte til åbne vandflader eller nærmere end 25 m til recipienter. Der bortledes ikke på arealer med terrænfald ned mod recipienter, hvor vandet kan løbe af overfladen.</p> <p><u>Gas</u></p> <p>Der skal redegøres for om anlægsarbejdet kan påvirke grundvandskvaliteten ift. materialer og under gravearbejdets udførelse (ca. 970 m) inkl. passage af det beskyttede rørlagte vandløb.</p> <p><u>El</u></p> <p>Der skal redegøres for om anlægsarbejdet kan påvirke grundvandskvaliteten ift. materialer og under gravearbejdets udførelse (ca. 3,3 km), og som både krydser indvindingsopland inden for OSD (ca. 625 m) med opland til Ollerup vandværk og følsomt indvindingsområde ved Smedegårdsvej (ca. 92 m).</p> <p><u>Vindmøller og solceller</u></p> <p>Bygherre oplyser, at geoteknisk forundersøgelse (september 2023) beskriver jordbunds- og vandspejlsforholdene samt forventet behov for pumpning til tørholdelse i forbindelse med støbning af møllefundamenter, at det kan klares med drænrender og simpel lænsning fra pumpe-sumpe. Hvis supplerende pejlinger om flere år viser et højere vandspejlsniveau, foretages nærmere vurdering af behov for udførelse af evt. grædebrønde/etablering af sugespidsanlæg.</p>	(fortsat) Skal indgå Skal indgå Skal indgå

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(forts.) Overflade- og grundvand (fysik, kemi og biologi) Anlægsfase		<p>Under konkrete borearbejder er der ikke observeret indikationer på jordforurening. Bygherre oplyser tillige, at der er ingen okker problematik i området, der er meget højtliggende i landskabet.</p> <p>Bygherre skal i miljøkonsekvensrapporten redegøre for om grundvandskvaliteten kan påvirkes ift. materialer til VE-anlægget og anlægsarbejdets udførelse.</p>	(fortsat) Skal indgå
	<u>Vandløb</u> <u>Søer</u> <u>Kystnære marine områder</u> <u>Havet/havstrategi</u>	<p>Projektets mulige påvirkninger af målsatte vandløb, søer og kystvande ved nedgravning af ledningsanlæg af gas og el samt etablering af VE-anlægget skal beskrives. Projektets påvirkning skal vurderes kvalitativt og holdes op imod målsætningerne fra de gældende vandområdeplaner.</p> <p><u>Vindmøller og solceller</u> Der skal redegøres, hvordan anlægsarbejdet udføres og hvordan vindmøller, solceller inkl. de tilhørende grønne kiler integreres ift. de fritliggende § 3 beskyttede småsøer på de eksisterende marker.</p> <p><u>Gas</u> Der skal redegøres for, hvordan anlægsarbejdet passerer det rørlagte beskyttede vandløb og om der kan ske en påvirkning ift. materialer under gravearbejdets udførelse.</p> <p><u>El</u> Projektet krydser § 3 beskyttet vandløb, Hørup Å, ID 03562_y, hvor projektets elanlæg krydser Hørup Å er der over 11 km nedstrøms til §3 søen, Inddæmningen ved Nakkebølle Fjord, som munder ud i Det Sydfynske Øhav, ID 214.</p>	<p>Skal indgå</p> <p>Skal indgå</p> <p>Skal indgå</p> <p>Skal indgå</p>
	<u>Spildevand</u>	<p>Anlægget medfører ikke produktion af spildevand.</p> <p>Bygherre oplyser at evt. vask af solcellepaneler og vindmøller vil ske med rent vand, der anvendes ikke rengøringsmidler hertil. Styrelsen vurderer, at emnet ikke er relevant, og vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p>	Skal ikke indgå

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Overflade- og grundvand (fysik, kemi og biologi) Anlægsfase	<u>Drikkevandsinteresser</u>	<p><u>Gas, el, vindmøller og solcelleanlæg</u></p> <p>Hele projektet ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), men udenfor boringsnære beskyttelsesområder. Der er udpeget både terrænnær og dyb grundvandsforekomster.</p> <p>Ledningsanlægget krydser bl.a. indvindingsopland inden for OSD (ca. 625 m) med opland til Ollerup vandværk og følsomt indvindingsområde ved Smedegårdsvej (ca. 92 m). Arealer på Fyn ligger ikke i okkerklassificeret område.</p> <p>Bygherre oplyser, at anlægsarbejdet alene foretages terrænnært og i en kort periode, at der er ingen afledning af spildevand til vandløb, sø, hav i anlægsfasen, at anlægsarbejdet er traditionelt anlægsarbejde med gravemaskiner og giver ikke anledning til forurening.</p> <p>Anlægget vurderes ikke at have påvirkning på fremtidige vådområdeprojekter. Bygherre oplyser, at fundamenter, stolper og nedgravede ledninger tager ikke skade af vandomfyldning og udleder ingen stoffer til vandmiljøet. Anlægsmetoden gør, at ledningsstrækninger ikke giver anledning til dræneffekter, der kan forhindre realisering af vådområdeprojekter. Dette skyldes at den opgravede jord lægges tilbage om ledningen.</p> <p>Der stilles krav til materialevalg, så vandmiljøet ikke tilføres miljøskadelige stoffer som PFAS fra anlægget.</p> <p>Det er oplyst i høringssvar nr. 1., at der er en drikkevandsledning nord for Høje Dong, der skal respekteres, som bygherre tager højde for i projektet.</p> <p>Der skal redegøres for, om anlægget (både solceller og vindmøller) indeholder kendte stoffer, som kan medføre en forurening af grundvandet herunder PFAS.</p> <p>Hvis der er risiko for udvaskning af stoffer og der er påvirkning af grundvand, overfladevand mv., skal der redegøres for afværge- og eventuelt overvågningsforanstaltninger.</p>	Skal indgå

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Overflade- og grundvand (fysik, kemi og biologi) Driftsfase	Grundvand	Bygherre oplyser, at der opsamles ikke regn- eller overfladevand fra anlægget. Når anlægget er idriftsat medfører anlægget ingen færdigvare eller restprodukter, der kan frigives til miljøet. Styrelsen vurderer, at emnet derfor ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
	Vandløb Søer Kystnære marine områder Havet/Havstrategi	I høringssvar fra Svendborg Kommunes grundvandsafdeling ønskes redegørelse for påvirkning af vandløb og vandhuller ved håndtering af overfladevand i driften af solceller herunder rengøring af solpaneler. Bygherre oplyser, at i driftsfasen vil afstrømning fra området svare til den nuværende anvendelse som landbrugsjord. Desuden oplyser bygherre, at alle nye flader på solceller er af glas eller af hårde vindmøllekonstruktioner, der er godkendte og ikke afgiver stoffer til omgivelserne og alene rengøres med vand. Styrelsen vurderer, at emnet derfor ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
	Spildevand	Bygherre oplyser, og der er ingen afledning af spildevand. Smøremidler mv. ved energianlægget tømmes i lukkede systemer, efter gældende forskrifter.	Skal ikke indgå
	Drikkevandsinteresser	I driftsfasen gælder som ovenfor, at VE anlægget og gas- og elanlæg ikke er til fare for grundvand og at nedsivning fra området svarer til den nuværende anvendelse som landbrugsjord. Styrelsen vurderer, at emnet derfor ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Luftforurening Anlægsfase	Emissioner ved produktion og transport af anlægsdele	VE-anlægget ved Høje Dong adskiller sig ikke fra andre projekter i Danmark. Der anvendes certificerede og godkendte anlæg...	Skal ikke indgå
Luftforurening Driftsfase	Ingen emissioner fra vindmøller og solceller i drift	Projektets påvirkning af luftkvaliteten vil være af positiv karakter ved ændring fra fossil til vedvarende energiproduktion.	Skal ikke indgå
Energi Anlægsfase	Forbrug af energi til projektets realisering.	I anlægsfasen skal entreprenørmaskiner og transportere forsynes med energi. Det håndteres som almindeligt anlægsarbejde. Der er ingen påvirkning ud over almindeligt entreprenørarbejde.	Skal ikke indgå

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Energi Driftsfase	Vindmøller og solceller er energi-producerende anlæg, der har behov for adgang til nettilslutning.	Den producerede energi forventes at bidrage positivt til Svendborg Kommunes grønne klimahandlingsplan, og medvirke til omstilling af energiformer fra fossile energiformer til vedvarende energikilder. Styrelsen vurderer på den baggrund, at emnet ikke skal indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Klima Anlægsfase	Projektets indvirkning på klimaet (f.eks. arten og omfanget af drivhusgasemissioner samt projektets sårbarhed over for klimaændringer (oversvømmelser eller stigende vandstand).	<p>Klimapåvirkning fra komponentfremstilling og fra råstofudvinding indgår i vurderingerne foretaget i de respektive godkendelser og tilladelser herfor, og belyses derfor ikke nærmere i nærværende projekt.</p> <p>Udledninger i anlægsfasen, ud over produktion af materialer, begrænser sig til emissioner fra kørsel med de maskiner, der benyttes til selve etableringen af projektet, samt transport i forbindelse med projektet. Da der ikke benyttes et stort antal entreprenørmaskiner, da perioden for anlægsarbejdet er relativt kortvarig (nogle få år), og da projektet ikke medfører behov for yderligere produktionskapacitet eller indvinding af råstoffer vurderer Miljøstyrelsen, at projektet medfører en relativt begrænset og ikke-væsentlig merudledning af klimagasser/drivhusgasser i forbindelse med projektets anlægsfase.</p> <p>Projektet medfører ikke øget risiko for oversvømmelse, idet det ligger uden for områder, der er udpeget til oversvømmelsesrisikoområder, og ledningsanlæg for gas og el planlægges så det ikke kan blive væsentligt påvirket af oversvømmelser.</p> <p>På baggrund af ovenstående er det styrelsens vurdering, at emner derfor ikke indgår i miljøkonsekvensrapporten.</p>	Skal ikke indgå
Klima Driftsfase	<p>Der vil være en begrænset udledning af drivhusgasser i forbindelse med vedligehold af projektet.</p> <p>Vindmøller og solceller er energiproducerende anlæg, der ved fortrængning af</p>	<p>Påvirkningen fra vedligehold i driftsfasen vil forekomme ifm. tilsyn af VE-anlægget som vil være kortvarig og vil være meget begrænset, da der kun er tale om enkelte køretøjer. Der forventes ikke tilsyn af de underjordiske anlæg af gas og el med mindre der opstår skade på anlæggene.</p> <p>Bygherre bemærker, at projektets formål er produktion og distribution af vedvarende energi fra hybridanlægget af vindmøller og solceller. ift. o-alternativet</p>	Skal ikke indgå

Jord, vand, luft og klima			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Klima Driftsfase	fossil energiproduktion forventes at have en positiv effekt for klimaet.	vil projektet have en positiv virkning ved reduktion af klimagas-emissioner. Styrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at udledning af drivhusgasser i driftsfasen fra vedligehold af vindmøller og solcelleanlæg vil være ubetydelige og at emnet derfor ikke medtages i miljøkonsekvensrapporten.	(fortsat) Skal ikke indgå
Risiko for større ulykker og katastrofer Anlægsfase	Anlæg af VE-anlægget kan skabe risiko for ulykker og katastrofer, som kan skabe miljøpåvirkninger.	Anlægget vurderes ikke at medføre særlig risiko for ulykker/katastrofer for jord/vand/luft og klima. Alt arbejde udføres efter forskrifter og retningslinjer til at imødegå ulykker mv.	Skal ikke indgå
Risiko for større ulykker og katastrofer Driftsfase	Drift af VE-anlægget kan skabe risiko for ulykker og katastrofer	Idriftsættelse af anlægget vurderes ikke at medføre særlig risiko for ulykker/katastrofer for jord/vand/luft og klima. Der anvendes kun gennemprøvede teknologier. Omstillingen fra fossil til vedvarende energiproduktion vil bidrage til reduktion af klimabetingede risici.	Skal ikke indgå

11 Tabel 6 – materielle goder, kulturarv og landskab

Tabel 6 – materielle goder, kulturarv og landskab. *Hvis særlige analyse- og beregningsmetoder (ikke gængse anvendte metoder) anvendes beskrives disse.

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Materielle goder Anlægsfase	Ændret arealanvendelse kan potentielt påvirke materielle goder. Vurdering af materielle goder omfatter indvirkningen på den aktuelle eller fremtidige forventede adgang til at benytte/udnytte menneske og/eller naturskabte goder. Der vil midlertidigt være begrænsninger for udnyttelse af arealerne omkring anlægsarbejdet. I projektet planlægges at benytte midlertidige arbejdsarealer til byggeplads og skurby.	Projektet berører ikke eksisterende bebyggelser eller adgange hertil. I anlægsfasen vil der være en påvirkning af de materielle goder, der direkte fysisk berøres af projektet. <u>Gastransmissionsledning.</u> Gastracéet vil blive etableret på tværs af de samme landbrugsarealer med særlige drikkevandsinteresser som den eksisterende gasledning krydser og som påvirkes midlertidigt af omlægningen. Arealerne retableres efter anlægsarbejdet og kan hovedsageligt vende tilbage til den tidligere arealanvendelse. Der kan dog ikke etableres skov, bebyggelse og lignende, som kan skade gasledningen eller hindre adgangen til transmissionsledningen, da der etableres en begrænsende servitut. Da der er tale om kortvarige og meget lokale påvirkninger i anlægsfasen, vurderer styrelsen, at der er derfor ikke tale om en væsentlig påvirkning af materielle goder på land i anlægsfasen. Emnet indgår derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
		<u>Elkabel</u> Eltracéet vil blive etableret på tværs af landbrugsarealer med vedtaget lavbundsarealer, udpegede nationale geologiske interesser, særlige drikkevandsinteresser (OSD), flere kommunale veje og krydser Hørup Å /åbeskyttelseslinje. Arealerne retableres efter anlægsarbejdet og kan hovedsageligt vende tilbage til den tidligere arealanvendelse fx landbrug eller natur. Der kan dog ikke etableres skov, bebyggelse og lignende, som kan skade kablet (fx via træernes rødder) eller hindre adgangen til kablet, da der etableres en begrænsende servitut. Da der er tale om kortvarige og meget lokale påvirkninger i anlægsfasen,	Skal ikke indgå

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(forsat) Materielle goder Anlægsfase		<p>vurderer styrelsen, at der er derfor ikke tale om en væsentlig påvirkning af materielle goder på land i anlægsfasen. Emnet indgår derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p><u>Vindmøller og solceller</u> VE-anlægget vil blive placeret på landbrugsarealer, der er i drift og ejes af en af initiativtagerne bag projektet, som ønsker at gennemføre omstillingen til gavn for vedvarende energi på de berørte matrikler. Miljøstyrelsen vurderer, at der er derfor ikke tale om en væsentlig påvirkning af materielle goder for projektmager/bygherre. Emnet indgår derfor ikke i miljøkonsekvensrapporten.</p>	(forsat) Skal ikke indgå
Materielle goder Driftsfase	<p>Vurdering af materielle goder omfatter indvirkningen på den aktuelle eller fremtidige forventede adgang til at benytte/udnytte menneske- og/eller naturskabte goder.</p> <p>Gas og el tracéerne beslaglægger relativt begrænsede arealer, der pålægges restriktioner via servitutter. Mens VE-anlægget beslaglægger et større sammenhængende landbrugsareal for en længere årrække.</p> <p>Uro på ejendomsmarkedet ift. køb og salg af ejendomme.</p>	<p><u>Gas og el</u> Efter retablering af de nedgravede ledningsanlæg for gas og el vil de berørte arealer hovedsageligt vende tilbage til den tidligere arealanvendelse som landbrugsarealer. Der bliver tinglyst de fornødne servitutbælter for anlæggene, der hindrer anlæg, byggeri eller plantning af ræer med dybdegående rødder. Hovedparten af strækningen for el tracéet er omfattet af vedtaget skovrejsningsområde og kan dermed få en mindre, men ikke væsentlig påvirkning på den fremtidige anvendelse.</p> <p><u>Vindmøller og solceller</u> Etablering af VE-anlægget vil inddrage et samlet areal på ca. 50 ha, inkl. omgivende beplantning i alt ca. 80 ha, som i dag anvendes til landbrug og som midlertidigt ændrer anvendelse fra landbrug til teknisk anlæg, i form af energiproduktion som led i den grønne omstilling med en tidshorison på ca. 30 år. Det er styrelsens vurdering, at dette begrænsede tab af landbrugsareal på ca. 80 ha ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger på denne materielle</p>	Skal ikke indgå Skal ikke indgå

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Materielle goder Driftsfase		<p>gode. Dette skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten. Emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p> <p>Flere af høringssvarende berører bekymringer om tab af ejendomsværdi og tab af goder som ejer og beboer med udsigt til et VE--anlæg. Styrelsen henviser spørgsmål vedrørende vurderinger af tab af ejendomsværdi og muligheder ift. grøn pulje til Svendborg Kommune og byherre og til værditabsordningen, som henhører under Energistyrelsen. Emnet vil derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.</p>	(fortsat) Skal ikke indgå
Infrastruktur og bebyggelse Anlægsfase	<p>Projektet er et el-infrastrukturanlæg og kan potentielt påvirke eksisterende infrastruktur.mv. Inddragelse af arealer til andet formål</p>	<p><u>Gas</u> Tracéet for gasomlægningen tilpasses til det eksisterende gasanlæg over så kort en strækning som muligt (970 m) og berører de samme lodsejere, hvor over det eksisterende gastracé er anlagt. Anlægsarbejder herunder afblænding af det eksisterende røranlæg beskrives kort.</p> <p><u>El</u> Tracéet for nettilslutning (ca. 3,3 km) til Stenstrup transformerstation tilpasses den mulige adgang til transformerstationen. Nettilslutningspunkt og tracé hertil beskrives for anlægsarbejdets udførelse, herunder procesplan med angivelse af antal ejendomme, lodsejere og koordinering til andre ledningsejere.</p> <p><u>Vindmøller og solceller</u> VE-Anlægget indplaceres ift. eksisterende infrastruktur som motorvej, ledninger af vans, gas og el mv. samt ift. omkringliggende byer, landsbyer og spredt bebyggelse. Anlægget begrænser ikke driften af omkringliggende husdyrbrug og virksomheder.</p> <p>Vindmøllerne vil være omfattet af en lovbestemt afstands- og støjkonsekvenszone, hvor der ikke kan etableres nye beboelser eller andre vindmøller. Der er</p>	<p>Skal indgå</p> <p>Skal indgå</p> <p>Skal indgå</p>

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Infrastruktur og bebyggelse Anlægsfase		i forhold til anlæg afstandskrav ift. motorvej, elledninger, gasledning og øvrige ledninger samt afstand til kommuneveje. Afstands- og støjkonsekvenszone beregnes og vises på kort. De i projektet indarbejdede hensyn og påvirkninger beskrives i miljøkonsekvensrapporten.	(fortsat) Skal indgå
Infrastruktur og bebyggelse Driftsfase	Der er ikke en væsentlig påvirkning af infrastruktur og bebyggelse.	<u>Gas og el</u> Der vil være restriktioner mod at placere infrastruktur eller bebyggelse på de nedgravede gas og el anlæg som er omfattet af servitutbestemmelser. <u>Vindmøller og solceller</u> Med en forventet driftsperiode på 25-30 år lægger VE anlægget beslag på arealernes anvendelse til andet formål i den nære fremtid. Der er dog ikke kendskab til planlagte større infrastrukturprojekter, der overlapper med projektområdet. Landanlægget og ledningstracéerne ligger primært på arealer, hvor der er landbrug. Styrelsen vurderer, at risikoen for fremtidige konflikter med infrastruktur er lav og at projektet er delvist flytbart skulle der opstå væsentlige konflikter. Påvirkning af infrastruktur i driftsfasen vurderes derfor ikke at være væsentlig og skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Ressourcer Anlægsfase	Brug af brændstoffer til anlægsmaskiner samt metaller til anlæggets tekniske installationer samt inddragelse af jordarealer. Anlægsarbejdet forbruger byggematerialer, råstoffer og andre ressourcer. Forbrug af disse materialer kan medføre begrænsninger i tilgængeligheden for andre bygge- og anlægsprojekter eller	I anlægsfasen vil der skulle anvendes energi til anlæg, anlægsmaskiner og ændret anvendelse af arealer. Der er ikke behov for etablering af ny råstofindvinding i forbindelse med projektet. Der planlægges ikke for anlæg eller aktiviteter med særligt forbrug af råstoffer, vand eller energi. Projektet vil benytte råstoffer i form af grus, sand og råjord. Råstofforbruget vil primært være til gravanlæg for gas og el. Derudover vil der blive anvendt en vis mængde ressourcer i forbindelse med etablering af VE-	Skal ikke indgå

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Ressourcer Anlægsfase	medføre afledte effekter afhængigt af ressourceforbruget.	anlægget. Mængden af ressourcer der benyttes forventes at være sammenlignelig med lignende projekter som erfaringsmæssigt ikke medfører væsentlige påvirkninger. Ressourceforbruget vil hovedsageligt omfatte sand, aluminium, plast, brændstof, evt. bentonit og ferskvand til underboring, samt ressourcer til at fremstille komponenterne til VE-anlægget. Anvendelsen af ressourcer og råstoffer (naturressourcer) i forbindelse med anlægsaktiviteterne vil have et omfang, der er sammenligneligt med lignende projekter. Styrelsen ligger til grund for vurderingen, at der ikke skal etableres yderligere råstofindvindingskapacitet for at tilgodese projektets forbrug, emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten	(fortsat) Skal ikke indgå
Ressourcer Driftsfase	I driftsfasen medfører projektet ikke anvendelse af byggematerialer og råstoffer, udover til løbende vedligehold og evt. udskiftning. Drift af anlægget forbruger primært en vedvarende energikilde i form af vind og sol, og der vil alene være mindre forbrugsstoffer i forbindelse med drift af el-transmissionssystemer.	Forbrug i driftsfasen indebærer begrænsede mængder af materialer til løbende vedligehold. Mængden af ressourcer og råstoffer forventes at være stærkt begrænset. De underjordiske anlæg for gas og el og VE-anlægget har en forventet levetid på ca.30 år, og etableres så de kræver et minimum af vedligehold i driftsfasen.VE-anlægget vil i driftsperioden midlertidigt begrænse nogle arealers udnyttelse til landbrugsdrift, dog kan jorden imellem solceller og vindmøller fortsat udnyttes jordbrugsmæssigt i nogen grad. Desuden er VE-anlægget placeret, så det ikke forhindrer udnyttelse af udpegede råstofressourcer. Grundet den relativt lange levetid og det begrænsede behov for vedligehold/udskiftning under drift vurderer styrelsen, at projektet ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger på tilgængeligheden af ressourcer og råstoffer i driftsfasen. Emnet skal derfor ikke indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Affald Anlægsfase	<p>Mængder og typer af farligt affald og håndtering heraf.</p> <p>I forbindelse med etableringen af projektet forekomme affald.</p> <p>Derudover vil evt. brug af boremudder, som er et restprodukt fra underboringer, skulle bortskaffes efter brug.</p>	<p>Byggeaffald vil forekomme i begrænsede mængder (ingen nedrivninger mv.) der kildesorteres og håndteres iht. Svendborg Kommunes affaldsregulativ for erhvervsaffald og vil ikke kræve udbygning af den eksisterende kapacitet for affaldshåndtering.</p> <p>Hertil kommer alm. dagrenovation fra servicefaciliteterne, der ligeledes håndteres efter kommunens retningslinjer.</p> <p>Jord fra nedgravning af anlæg af gas og el og anlæg af vindmøller og solcelleanlæg vil blive indbygget på lokaliteten og genanvendt der, såfremt det ikke er forurenet.</p> <p>Styrelsen lægger til grund, at affaldsfraktionerne sorteres i ikke-forurenet, -forurenet, - og farligt affald og at affaldet håndteres efter gældende regler i affaldsbekendtgørelsen (herunder også regulativerne fra kommunen). Styrelsen forudsætter ligeledes, at projektet ikke generere mere affald end lignende projekter.</p> <p>På baggrund af ovenstående vurderer styrelsen, at projektet ikke medfører en væsentlig påvirkning fra affald i anlægsfasen, hvorfor emnet ikke medtages i miljøkonsekvensrapporten med mindre, at der planlægges brug af boremudder skal anlægsprocessen beskrives og herunder vil gælde kravspecifikationen om, at der ikke må blive udspreddt brugt boremudder på marker, og at udspreddning ikke vil ske som en del af projektet. Boremudder skal efter brug bortskaffes som affald til et godkendt modtageanlæg, der er registreret i affaldsregistret efter kommunens bestemmelser for håndtering af bygge- og anlægsaffald. Genanvendelse under boringen vil ske på baggrund af tilladelse fra kommunen (Miljøbeskyttelsesloven § 19).</p>	Skal ikke indgå

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
Affald Driftsfase	Håndtering og bortskaffelse af affald kan potentielt medføre påvirkninger af bl.a. jord, grundvand, overfladevand og menneskers sundhed, hvis dette ikke håndteres korrekt.	I driftsfasen for projektet genereres begrænsede mængder affald fra eventuelt vedligehold primært af VE-anlægget, som skal kildesorteres og håndteres i henhold til kommunens regulativer for erhvervsaffald. Affaldsmængden kræver ikke udbygning af den eksisterende kapacitet for affaldshåndtering. På baggrund af ovenstående vurderer styrelsen, at der ikke er tale om en væsentlig miljøpåvirkning fra affaldsproduktionen i driftsfasen, hvorfor emnet ikke medtages i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Landskab Anlægsfase	Anlægsarbejdet vil være synligt i det relativt åbne landskab. Derudover vil der være oplagspladser i landskabsbilledet.	Der vil være en mindre visuel påvirkning af landskabet på de enkelte lokaliteter i takt med at anlægsarbejdet for jordanlæggene af gas og el bevæger sig igennem landskabet og at påvirkningen af den enkelte lokalitet vil være kortvarig og på arealer, hvor der i forvejen er trafik og landbrugsdrift. Der vil kun kortvarigt være synlige spor i landskabet, idet landbrugsarealer vil kunne genopdyrkes efter anlægsarbejdet er afsluttet. For VE-anlægget vil den visuelle påvirkning i anlægsfasen vare over en længere periode på ca. 1,5 -2 år. Brugen af kraner ved opstilling af vindmøller vil være synlig på stor afstand. Anlæg af solcelleanlæg vil være synlige i en mindre afstandszone. Da den landskabelige påvirkning af projektet i driftsfasen vil indgå i miljøkonsekvensrapporten, vurderer styrelsen, at påvirkningen på landskabet i anlægsfasen vil være af underordnet betydning set i forhold til driftsfasen. Påvirkning på landskabet i anlægsfasen vil derfor ikke vil indgå i miljøkonsekvensrapporten.	Skal ikke indgå
Landskab Driftsfasen	VE-anlægget vil medføre en visuel påvirkning af landskabet. På sigt vil den afskærmende beplantning/de grønne kiler sløre indkik til solcelleanlægget, men vindmøllerne vil pga. højden være syn-	De primære landskabelige påvirkninger er knyttet til VE-anlægget, som er de eneste anlæg over terræn. Vurderingen af vindmøller og solcelleanlæggets landskabelige virkning i driftsfasen medtages i miljøkonsekvensrapporten.	Skal indgå

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
	lige over større afstande. Gas og el anlæggene er ikke synligt i sig selv, men der kan være en landskabelig påvirkning, hvor servitutter friholder strækninger for tilplantning på sigt.		
Kulturarv og arkæologi Anlægsfase	<p>Gravearbejder kan påvirke arkæologiske værdier i jorden, ligesom der kan være en påvirkning af de beskyttede sten og jorddiger i området, hvis der sker gravearbejder i eller nær disse.</p> <p>Desuden kan området blive forstyrret i en længere periode, såfremt der viser sig behov for større forundersøgelser før anlægsfasen kan påbegyndes.</p>	<p>Der er ingen kendte fortidsminder tæt ved projektet, men der er tidligere gjort arkæologiske fund ved etablering af gasledning og motorvej.</p> <p>Der skal foretages arkæologiske forundersøgelser jf. Museumslovens § 25-27 af alle arealer, der bliver berørt af jordarbejde såsom veje, arbejdsarealer, lednings nedgravninger, byggefelter, herunder fundamenter m.m., før anlægsfasen kan påbegyndes.</p> <p>Svendborg Museum skal indgå i planlægningsarbejdet og kontaktes i god tid af bygherre, som udleverer kort over de berørte arealer til museet, der vil komme med en udtalelse jf. § 25. En evt. større forundersøgelse vil ske på bygherres regning jf. § 26.</p> <p>Der må ikke ske ændringer af tilstanden og beliggenheden af sten- og jorddige som er beskyttede iht. Museumslovens § 29a. Hvis der bliver behov for krydsning af sten- og jorddiger, skal der søges dispensation. Ved placering af kabeltracé til elnettet – mod Stenstrup skal der tages højde for registrerede beskyttede sten- og jorddiger samt fredede og ikke fredede fortidsminder (jf. Søg på Kort (kulturarv.dk)).</p>	Skal indgå
Kulturarv og arkæologi Driftsfase	VE-anlæggets potentielle påvirkning på kirkebygninger m.m. i opland.	Fyns Stift ønsker belysning af om Lunde Kirke visuelt vil blive berørt af vindmøller af højden 150 m over en ca. 2 km distance både ift. indsyn til og udsyn fra kirken. De øvrige kirker i området i op til 12 km fra VE-anlægget vurderes	Skal indgå

Materielle goder, kulturarv, landskab			
Miljøfaktor	Beskrivelse af miljøpåvirkning	Begrundelse for vurdering af afgrænsning*	Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport
(fortsat) Kulturarv og arkæologi Driftsfase		i forhold til mulige visuelle forbindelser. Påvirkning af øvrige kirker og herregårde samt fredninger og fortidsminder i opland skal beskrives ud fra placering og mulige visuelle forbindelser, som tillige skal visualiseres.	(fortsat) Skal indgå

Med venlig hilsen

Marie Vedel-Rieper

Miljøvurdering og Plan
+ 45 20368175
mvede@mst.dk